

schleswig-holstein.de

HORI ONT

dansk B1/B2

01 | Forbandede ungdom

dansk for viderekomne

Alessa Johannsen, Morten Meisner, Jens Schemschat

IQ.SH

Institut für Qualitätsentwicklung
an Schulen Schleswig-Holstein

Schleswig-Holstein. Der echte Norden.

Herausgeber:

Institut für Qualitätsentwicklung an Schulen Schleswig-Holstein

Dr. Gesa Ramm (Direktorin)

Schreberweg 5, 24119 Kronshagen | info@iqsh.landsh.de

Telefon +49 431 5403-0

www.iqsh.schleswig-holstein.de

Diese Broschüre wurde aus Recyclingpapier hergestellt.

Diese Druckschrift wird im Rahmen der Öffentlichkeitsarbeit der schleswig-holsteinischen Landesregierung herausgegeben. Sie darf weder von Parteien noch von Personen, die Wahlwerbung oder Wahlhilfe betreiben, im Wahlkampf zum Zwecke der Wahlwerbung verwendet werden. Auch ohne zeitlichen Bezug zu einer bevorstehenden Wahl darf die Druckschrift nicht in einer Weise verwendet werden, die als Parteinahme der Landesregierung zu Gunsten einzelner Gruppen verstanden werden könnte. Den Parteien ist es gestattet, die Druckschrift zur Unterrichtung ihrer eigenen Mitglieder zu verwenden.

Dieses Projekt wird durch den Bürgerpool unter Interreg Deutschland-Danmark und der Europäischen Union gefördert.

Mit freundlicher Unterstützung des Ministeriums für Allgemeine und Berufliche Bildung, Wissenschaft, Forschung und Kultur des Landes Schleswig-Holstein.

InterregKofinanziert von
der Europäischen Union
Medfinanziert af
Den Europæiske Union**Deutschland – Danmark**SH Schleswig-Holstein
Ministerium für Allgemeine und
Berufliche Bildung, Wissenschaft,
Forschung und Kultur**Autorin / Autoren**

Alessa Johannsen (IQSH), Morten Meisner und Jens Schemschat (IQSH)

Projektkoordination

Anja Peist

Grafik & Layout**FRESHKONZEPT**
Original
MAIKE

FRESHKONZEPT GmbH, Maike Liepolt,

Mühlendamm 21, 24937 Flensburg, www.freshkonzept.de**Fotonachweise:**

Sie finden die Copyrighthinweise an den Abbildungen sowie auf Seite 86.

Erscheinungsjahr 2026

1. Auflage, ISBN 978-87-977067-2-5

HORI ONT

01 | FORBANDEDE UNGDOM

dansk for viderekomne

Alessa Johansen, Morten Meisner, Jens Schemschat

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord - 5

Wozu ist dieses Buch da? - 6

Was erwartet dich? - 7

Forbandede ungdom - 8

01 To portrætter - og et selvportræt - 14

02 Magt og magtesløshed - 22

03 Og hvad så? - 34

04 Der sker en masse - 44

05 Den dresserede ungdom - 48

06 Udelukket? - 52

07 Fra Jylland til København - 60

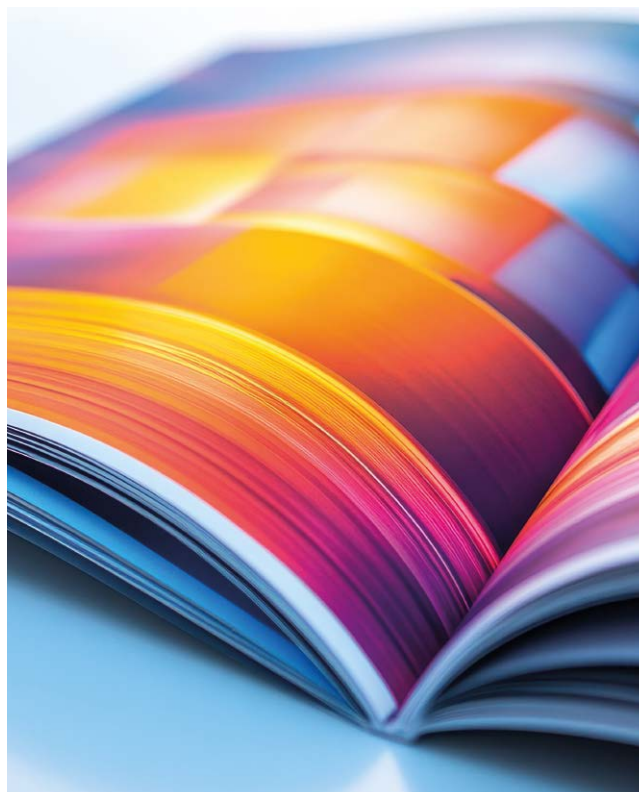
08 Mænd skal - kvinder skal... - 66

09 Mellem grænse og grænseløshed - 74

Mødestedsopgaver - 80

Forfatterportrætter - 84

Litteraturliste - 85

Icons der forklarer hvordan der skal arbejdes og en QR-kode til materiale på nettet.

materiale på nettet:
<https://on.soundcloud.com/iskXJHNDqdxPsiQpaB>

SOCIALFORMER

individuelt arbejde

partnerarbejde

grupperarbejde

i klassen

AKTIVITETSFORMER

lytte

tage stilling, præsentere alene

samtale

skrive

tænke

tænke - drøfte - præsentere

liste

kreativ opgave

søge på nettet

nabosprogligt samarbejde

Vorwort

Schleswig-Holstein und Dänemark verbinden hervorragende nachbarschaftliche Verhältnisse und der Sprachunterricht ist vielerorts fester Bestandteil des schulischen Angebots. Um diese Beziehungen weiter zu stärken und neue aufzubauen, soll das Wissen über die Nachbarländer verbessert und das Interesse am Erlernen der Nachbarsprache gefördert werden. Genau dieser Aufgabe dient das vorliegende Lehrmaterial für den Dänischunterricht an Gymnasien in Schleswig-Holstein und das parallel entstandene Material für den Deutschunterricht in Dänemark. Es ist mit der Expertise von Autorinnen und Autoren entstanden, die als Lehrkräfte aus beiden Ländern ihr Wissen und ihre Kompetenz in der Sprach- und Kulturvermittlung gebündelt und die Materialien erstellt haben.

Dieses Lehrwerk ist auch deshalb besonders, weil Schülerinnen und Schüler deutscher und dänischer Schulen aktiv eingebunden waren. Es ist praxisorientiert und ideal an die Bedürfnisse im deutschen Dänischunterricht und dänischen Deutschunterricht angepasst – und damit stellt es eine große Verbesserung für die Lehrkräfte in Schleswig-Holstein und Dänemark dar. Zugleich ist es eine Einladung, die Nachbarsprache zu vertiefen und Gelegenheiten für Begegnungen zu schaffen. Ich wünsche Ihnen und Euch viel Freude beim Lernen – und Weiterlernen.

Ihre
Dr. Gesa Ramm
Direktorin des Instituts für Qualitätsentwicklung
an Schulen Schleswig-Holstein

WOZU IST DIESES BUCH DA?

Gemeinsam Dänisch lernen!

Du lernst Dänisch – und dabei soll dich dieses Themenheft unterstützen. Direkt vor deiner Haustür liegt ein Land, dessen Sprache, Kultur und Menschen dir viel näher sind, als du vielleicht dachtest. Dieses Heft lädt dich ein, genau das zu entdecken.

Wie ist dieses Heft entstanden?

Das Heft, das du gerade in den Händen hältst, wurde im Rahmen eines besonderen deutsch-dänischen Projekts von Lehrkräften aus beiden Ländern gemeinsam erstellt – und zwar auf der Grundlage echter Begegnungen: Schülerinnen und Schüler sowie Lehrkräfte aus Schulen im deutsch-dänischen Grenzgebiet haben sich getroffen, ausgetauscht und gemeinsam Ideen für einen modernen und lebendigen Nachbarsprachenunterricht entwickelt. Dabei ging es nicht nur darum, eine Sprache zu lernen, sondern auch darum, einander besser zu verstehen und miteinander ins Gespräch zu kommen.

Das Ergebnis sind Themenhefte für den Dänischunterricht in Schleswig-Holstein und den Deutschunterricht in Dänemark, die inhaltlich und methodisch aufeinander abgestimmt sind. Diese Hefte schaffen also eine gemeinsame Grundlage für Austausch und Zusammenarbeit. Sie eröffnen dir die Möglichkeit, deine Sprachkenntnisse nicht nur im Unterricht anzuwenden, sondern auch im echten Kontakt mit Jugendlichen aus dem Nachbarland – digital oder bei persönlichen Begegnungen.

Warum lohnt sich das?

Dänisch zu lernen bedeutet mehr als Grammatik und Vokabeln. Es bedeutet, mit echten Menschen in ihrer eigenen Sprache zu sprechen – Menschen, die vielleicht gar nicht so anders sind als du und die doch die Welt manchmal etwas anders sehen. Genau das macht Begegnungen über die Grenze so spannend: Du lernst nicht nur etwas über Dänemark und die Däninnen und Dänen – du lernst auch etwas über dich selbst. Kurz gesagt: Dieses Buch ist eine Einladung. Nimm sie gerne an!

God fornøjelse! — Viel Spaß!

Alessa Johannsen, Morten Meisner und Jens Schemschat

Dieses Heft gehört zu der Reihe Horis/zont, die für eine gemeinsame deutsch-dänische Anwendung im Nachbarsprachenunterricht entwickelt wurden und zu thematisch ausgerichteten, deutsch-dänischen Schülerbegegnungen einladen:

Forbandede ungdom (01)

For meget af det gode (02)

Kom med! Tag stilling! (03)

Zu viel des Guten | Teil von etwas Größerem

Appendix – Værktøjskasser

Dieses Heft ist im Rahmen des von Interreg Deutschland-Danmark und der Europäischen Union geförderten Bürgerpool-Projekts *Schülerbegegnungen als Grundlage für die Entwicklung von nachbarsprachdidaktischen Unterrichtsmaterialien / Elevmøder som grundlag for udviklingen af nabosprogsdidaktiske undervisningsmateriale* entstanden.

Projektpartner: IQSH, Nykøbing Katedralskole, Alssundgymnasiet Sønderborg

Das Konzept dieser Reihe

Auf deutscher Seite besteht die Reihe aus drei Heften, die sich alle mit dem Thema „**Ung i Danmark**“ befassen. Jedes Heft folgt demselben Prinzip:

HVAD TÆNKER DU?

Was denkst du? Hier geht es um dich und dein Vorwissen zu diesem Themenbereich. Was verbindest du mit dem Thema? Was interessiert dich? Was überrascht dich vielleicht? Mit welchen Aspekten dieser Thematik möchtest du spontan gerne im Unterricht arbeiten?

HVAD HANDLER DET OM?

Worum geht es? Hier tauchst du in das Thema ein und arbeitest mit Themen, die dich inspirieren, aber auch inhaltlich und sprachlich herausfordern. Du arbeitest mal alleine, mal zu zweit, mal in der Gruppe – und auf jeden Fall mit authentischer dänischer Sprache.

OG HVAD SÅ?

Und was nun? Hier bist du gefragt. Du diskutierst, reflektierst und entwickelst deine eigene Haltung zum Thema. Denn Sprache lernt man am besten, wenn das, worüber man spricht, für einen von Bedeutung ist.

Du wirst in den Heften durchgängig durch sprachliche Hilfen in Form von Satzanfängen, Chunks und Worterklärungen sowie durch die Rubrik „**Sproglig Hængekøje**“ (sprachliche Hängematte 🧡) unterstützt, die dich auf Besonderheiten der dänischen Sprache und Grammatik aufmerksam machen und sie erläutern.

Am Ende des Heftes findest du außerdem die „**Mødestedsopgaver**“ – besondere Aufgaben, die speziell für Begegnungen mit dänischen Schulklassen gedacht sind und Anregungen für gemeinsame Projekte geben. Aber keine Sorge: Viele davon kannst du auch einfach in deiner eigenen Klasse ausprobieren.

Værktøjskasser

Zusätzlich steht dir das Heft „**Værktøjskasser**“ zur Verfügung: Diese Werkzeugkästen schulen gezielt bestimmte Fertigkeiten und geben dir sprachliche Mittel an die Hand, die du für die Bearbeitung der Aufgaben benötigst.

01 | FORBANDEDE UNGDOM

01

- Se på billederne og find i en ordbog de ord du mangler, for at kunne beskrive dem.
- Beskriv billederne.
- Snak med en makker om hvad billederne har med ungdommen at gøre.
- Vælg det billede, der tiltaler dig mest og forklar hvorfor.

 værktøjskasse 3

02

I løbet af de næste år kommer du til at træffe en masse beslutninger og finde ud af hvad du vil lave efter skolen.

Der er en række store ting der skal besluttes, fx om du skal flytte hjemmefra, finde et nyt sted at bo, måske arbejde (mere), måske begynde en uddannelse eller holde sabbatår.

a) Lav en liste over de ting, som du allerede har besluttet dig for og hvad du endnu ikke har besluttet.

b) Hvad synes du kan blive den sværeste beslutning og hvorfor?

c) Sammenlign dine besvarelser af opgave a) og b) med hvad en makker i klassen har svaret.

Hvad har du allerede / ikke besluttet dig for?

Hvad synes du er den sværeste beslutning?

Hvorfor synes du det?

Synes du også, at det var svært at tænke over ...?

Jeg ved ikke endnu / allerede, at / hvordan / hvor / om...

For mig var det svært at finde ud af ..., fordi ...

d) Diskutér med en makker ud fra jeres viden fra opgave c) hvilke forskelle og ligheder der er på hvad I har besluttet og hvad der endnu ikke er besluttet – og hvorfor der er disse forskelle/ligheder.

03

- a) Kig på billederne i taleboblere nedenfor og på s. 11 og 12. Gæt, hvad de unge tænker over.
b) Vælg to af teksterne og læs dem grundigt. Find de passende informationer til at besvare nedenstående spørgsmål om de to personer du har valgt.

AISCHA

- Jeg vil gerne **læse** medicin. De fleste søger uddannelser i en af de større byer. Det gør jeg også. Min favorit er København. Nu må vi se. Jeg skal lige først have et ordentligt **gennemsnit** til eksamen. Lykkes det, så tror jeg også at lægestudiet lykkes. Og så vil jeg **være stolt af mig selv**. Derefter vil jeg gerne til udlandet og arbejde som læge i
- 5 London eller i en anden storby i Europa. Man skal jo rejse, før man får børn og familie, så **det kræver** lidt **planlægning**. Men **jeg glæder mig**, også selv om det bliver **travle** år.

- 1) Hvad er en vigtig forudsætning for at kunne læse til læge?
- 2) Hvad siger hun om sine planer efter lægestudiet?

ELLA

- Jeg er lidt nervøs for eksamen og de **krav** der stilles. Mine **årskarakterer** er middel. Men eksamen er jo noget andet. Dér kan det gå begge veje. Jeg ved ikke, hvad jeg skal bagefter. Det kommer jo også an på gennemsnittet. Jeg ved ikke rigtigt, hvad jeg har lyst til. Måske noget med mennesker. Altså noget hvor man skal hjælpe gamle eller
- 5 unge, eller... Måske pædagog eller socialrådgiver. Det kan jeg læse dér hvor vi bor. Det vil jo spare mig for nogle penge hvis jeg ikke skal **flytte** og **betale** ekstra **husleje**. Min mor er pædagog. Hun siger, at det er ret godt. Men også lidt hårdt. Jeg ved ikke... det behøver jeg jo heller ikke at vide nu. Skolen skal jo lige gøres færdig først.

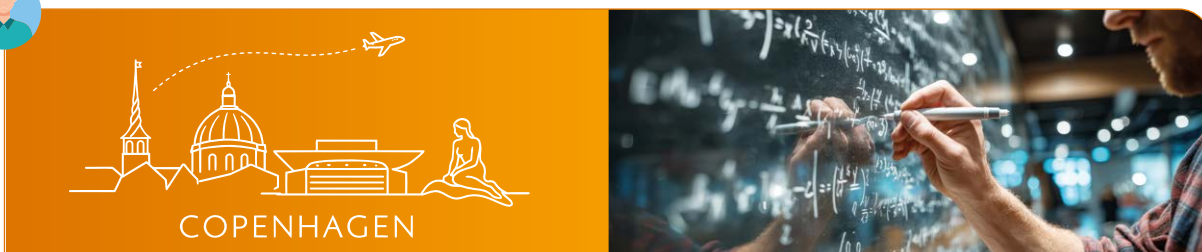
- 1) Hvordan har hun det med sine præstationer i skolen?
- 2) Hvad siger hun om sine planer efter skolen?

ALMA

Jeg glæder mig til at skolen er færdig. Så skal jeg lige **holde en pause med** uddannelse. Den står på sabbatår. Ingen tvivl om det. Jeg spiller ret meget tennis og det vil jeg gøre endnu mere. Ellers må vi se, hvad der er muligt. Først **skal der tjenes nogle penge** til at komme ud og rejse og samle på **oplevelser** fra den store verden. Man er jo kun en del af **ungdommen** én gang! Skolen er hård – gymnasiet er skole, skole, skole... Jeg vil **opleve** hvordan det er at **leve livet** uden **dårlig samvittighed over** alt det skolearbejde, man aldrig når. Nu skal livet bare leves!

- 1) Hvad glæder hun sig til i livet efter skolen?
- 2) Hvordan oplever hun skolen?

WILLIAM

Hvad jeg skal efter studentereksamen? Jeg tror, at **jeg vælger at** flytte til storbyen. Enten til Aarhus eller København for at starte på ingeniør-studiet. Jeg er ret god til matematik og min far er ansat som maskiningeniør. Jeg interesserer mig ret meget for datalogi. Min far siger, at det er der **fremtid** i. Og med alt det AI og så videre, så sker der jo også meget på det område. Det har jeg store **forventninger** til. Måske kan jeg bagefter få arbejde på den maskinfabrik i vores by hvor min far arbejder. Der arbejder de med at vedligeholde forskellige installationer. Det kunne jeg også godt tænke mig. Der vil jeg **trives**, tror jeg, for byen kender jeg jo.

- 1) Hvad er afgørende for Williams valg af ingeniørstudiet?
- 2) Hvad planlægger han at lave efter studiet? Hvorfor?

NOA

Jeg har en ret skarp plan for fremtiden: Først skal eksamen overstås, så skal jeg ud at rejse, efter at have arbejdet lidt. Så skal jeg studere statskundskab. Og derefter skal jeg se, om der ikke er muligheder for at gøre karriere. Måske i staten. Noget med politikudvikling fx i et ministerium. Jeg er indstillet på, at **der skal knokles**. Der er jo 5 mange der gerne vil det, jeg vil. Men måske kan jeg allerede som studerende få et netværk i ministerierne ved at være studentermedhjælper. Man skal jo have antennerne ude. Så det gælder bare om at få løbeskoene på, hvis man med **succes** skal følge med i konkurrencen om de gode jobs!

- 1) Hvor vigtig er karriere for ham?
- 2) Hvad mener Noa, at man skal gøre for at få succes?

MALIK

Heldigvis er det snart slut. Det er jeg glad for. Det har været tre hårde år. Også psykisk. Når man får ret mange dårlige karakterer, så er det ret meget op ad bakke. Jeg skulle nok aldrig have valgt gymnasiet. Men dér var mine kammerater, så det blev det. Men jeg interesserer mig mere for noget håndværksmæssigt. Dér hører jeg hjemme. Min 5 storesøster er maler og jeg kunne godt tænke mig at blive tømrer. Tænk hvis man kan sige til sig selv: Jeg kan selv bygge mig et hus! Og så kan jeg få Søs til at male det! Det ville da være super.

- 1) Hvordan føler Malik sig i skolen?
- 2) Hvad er Maliks fremtidsplaner?

04

Læs igen hvad de seks gymnasieelever fortæller om deres fremtidsplaner.

a) Vælg mindst et af ordene nedenunder for hver elev. Overvej, hvorfor du synes, at de(t) valgte ord passer. Tag noter.

Aisha	storby udlandet
Ella	forventninger familie
Alma	karriere
William	håndværk tjene penge
Noa	oplevelser tvivl
Malik	karakterer

b) Find ud af hvor fortællingerne ligner hinanden og på hvilke punkter de er forskellige.

c) Sammenlign dine resultater fra opgave 02 b) med din makkers resultater og diskutér hvad der kan være af grunde til forskelle og ligheder i de seks elevers fortællinger.

05

a) Læs teksterne igen og find så mange begreber som du kan til kategorierne nedenunder. Notér dem i lister eller mindmaps.

- fremtid
- gymnasium
- følelser

b) Brug ordene fra a) til at skrive en tekst om dine egne tanker om afslutningen på skoletiden og om dine planer for fremtiden. Du kan bruge teksterne i taleboblere overfor som model.

1

TO PORTRÆTTER - OG ET SELVPORTRÆT

I dette kapitel skal I snakke om hvordan det er at være ung i dag. I skal først snakke om hvordan I opfatter jeres eget liv. Derefter skal den ene halvdel af klassen arbejde med det selvportræt som **MADS** præsenterer jer for og den anden halvdel med **MARIAS** selvportræt. Til sidst mødes de to halvdele og hele klassen arbejder videre sammen.

Arbejdet med kapitlet har altså fire dele:

- 1 Alle arbejder med opgave 01 og 02.
- 2 De, der arbejder med **MADS**, arbejder med de grønne opgaver 03 og 04.
- 3 De, der arbejder med **MARIA**, arbejder med de lilla opgaver 03 og 04.
- 4 Derefter arbejder hele klassen med opgave 05.

Hvordan er det at være ung i Danmark ?

HVAD TÆNKER DU?

1

01

Udfyld skemaet med informationer om dig.

Navn: Alder:

Jeg bor i sammen med:

Min skole: Min studieretning/profil:

Det laver jeg i min fritid:

Det vil jeg lave, når jeg er færdig med skolen:

Sociale medier som jeg bruger:

02

Hvordan forestiller I jer livet som ungt menneske i Danmark?

Kender I unge danskere? Er der forskelle på danske og tyske unge?
Snak sammen med en partner.

Jeg tror, at mange unge i Danmark ...

Det virker som om, at danske unge ...

Jeg har hørt, at mange unge i Danmark ...

Min ven fra Danmark har fortalt mig, at ...

Når jeg ser danske unge på sociale medier, virker de ...

HVAD HANDLER DET OM?

MADS fortæller

2

03

a) Lyt en første gang til Mads. Brug QR-koden forrest i bogen for at finde den rigtige lydfil.
Hvad kan du bedst huske? Snak med en makker.

b) Lyt engang til. **Indsæt** nedenfor og på næste side de manglende informationer eller **sæt kryds**.

1) Hvor gammel er Mads – tror du? Jeg tror Mads er _____ år gammel, fordi _____.

2) Han bor i et lille hus i _____ sammen med...

mor, far, en bror og en søster

mor, far

mor, far og en bror

3) Hvilke jobs har Mads' forældre?

Mor: _____ Far: _____

4) Mads går i ... 1.g¹ 2.g 3.g

¹ 1.g: gymnasieklasse / - årgang

- 5) Hvilke fag er de vigtigste på Mads' studieretning?
 matematik kemi fysik biologi idræt
- 6) Han vil gerne være _____ .
- 7) Notér 2 informationer om livet på Mads' skole:
 •
 •
- 8) Hvilket job har han?
 Han arbejder hos Legoland.
 Han arbejder hos Rema 1000.
 Han kører varer ud.
 Han er fodboldtræner.
- 9) Notér Mads' hobbyer: _____
- 10) Hvilke aktiviteter deltog Mads i på efterskolen? _____
- 11) Hvilke sociale medier bruger han?
 Facebook TikTok WhatsApp Twitter
 Snapchat Instagram Facebook Messenger

04

Læs forklaringerne nedenunder.

Lyt så igen til Mads og find passende begreber til forklaringerne. Ordene i kassen nederst på siden kan hjælpe dig.

	Det er noget der sker når man bliver hjemme fra skole. Mads fortæller, at der er forskel på den måde det opfattes på i folkeskolen og i gymnasiet.
	Mads kan lide at gøre det sammen med kammeraterne. I en periode kunne han ikke gøre det så meget på grund af Corona.
	Nævn alle de ting som Mads godt kan lide at spille.
	Hvad er det som Mads' lillebror ikke oplevede på grund af Corona?
	Hvad vil Mads sammen med sin ven, når han er færdig med skolen?

fravær samvær skiferie fodbold guitar trommer
 flyvetur bytur sitar blommer rundbold flytte til Bosporus
 leve barndomslivet byferie flytte til Aarhus leve ungdomslivet

03

a) Lyt en første gang til Maria. Brug QR-koden i begyndelsen af bogen for at finde den rigtige lydfil. Hvad kan du bedst huske? Snak med en makker.

b) Lyt engang til. **Indsæt** de manglende informationer eller **sæt kryds**.

- 1) Maria er _____ år gammel.
- 2) Hun bor i et lille hus i _____ sammen med...
 - mor, far, en bror og en søster
 - mor, far
 - mor, far, tre søstre og en bror
- 3) Hvad er der specielt ved Maria og hendes søskende?

- 4) Hvilke jobs har Marias forældre?
Mor: _____ Far: _____
- 5) Maria går i ... 1.g¹ 2.g 3.g
- 6) Hvilken studieretning har hun?
 matematik kemi fysik biologi tysk
- 7) Hun vil gerne blive _____ .
- 8) Notér 2 informationer om Marias skoleliv:
 -
 -
- 9) Hvilket job har hun?
 - Hun arbejder hos Legoland.
 - Hun arbejder hos Rema 1000.
 - Hun underviser i matematik i en 9. klasse.
 - Hun er tutor i matematik.
- 10) Notér Marias hobbyer. _____
- 11) I _____ . klasse gik hun på en efterskole med _____ - linje.
- 12) Hvilke sociale medier bruger hun?
 - Facebook TikTok WhatsApp Twitter
 - Snapchat Instagram Facebook Messenger

¹ 1.g: gymnasieklasse / - årgang

04

Læs forklaringerne nedenunder.

Lyt så igen til Maria og find passende begreber til forklaringerne. Ordene i kassen nedenunder kan hjælpe dig.

	Det findes i Marias klasse. Hver dag eller uge tager en anden person kage med til alle.
	Det er en person, som undersøger og hjælper dyr. Man tager fx derhen, hvis ens kat, hund eller hest er syg.
	Mange unge arbejder dér. Et eksempel er "Rema 1000".
	Det er en opgave i skolen, som man skal give eller sende til læreren.
	Hver af tre søskende er født ved den samme fødsel.

tandlæge udlevering killinger kagekonkurrence tyrenakke
 kyllinger supermarked kageordning grænsebutik
 dyrelæge kransekage trillinger aflevering

4

05

a) Forbered en præsentation af den person du har arbejdet med (Maria / Mads) som kan give én af dine kammerater indtryk af hvem personen er og hvad han/hun interesserer sig for og hvad vedkommende laver.

Jeg skal fortælle om ..., som er en ... fra ...
 Den person som jeg vil fortælle om er ...
 Jeg har hørt om én, der kommer fra ...
 I fritiden laver hun / han forskellige ting: ...
 Hun / Han interesserer sig (også) for ...
 Hun / Han har (også) været på efterskole hvor hun / han især ...
 Skoledagen varer fra ... til ...
 Hendes / Hans studieretning er med fagene ...
 Der er noget særligt ved ... skole, fordi dér ...
 Hun / Han vil gerne være ...
 De sociale medier hun / han bruger er ...

b) Find en makker som har arbejdet med en anden person end du har gjort. Præsenter skiftevis for hinanden det I har forberedt som præsentation af jeres person.

c) Lav en fælles liste over de ting som Mads og Maria har til fælles.

OG HVAD SÅ?

06

- a) Tag det som Maria og Mads fortæller som et eksempel på hvordan du kan fortælle om dig selv i ca. 5 minutter. Lav en lydoptagelse.

Snak fx om

- din familie
- din skolehverdag
- din fritid
- dine fremtidsplaner
- sociale medier
- ...

- b) Lyt til hinandens lydoptagelse med et portræt af jer selv. Udfyld tabellen nedenunder og snak med den der har lavet lydoptagelsen om det du har skrevet i tabellen.

Det kunne jeg godt lide :	
Denne information var mest spændende :	
Det har vi til fælles :	
Dette spørgsmål har jeg:	

07

Vælg én af de følgende opgaver.

a) Lav et projekt om yndlingsfag

Gå sammen i en gruppe, læs nedenstående citater og løs de dertil hørende opgaver:

Mads fortæller:

“Og jeg har biologi/kemi som linje og det har jeg egentlig, fordi jeg synes, at det er to spændende fag og jeg kan godt lide at lære om sådan menneskekroppen og hvordan sådan de ting sådan rundt om sådan hænger sammen.”

Maria fortæller:

“Og jeg har studieordningen biologi A og kemi B, fordi jeg interesserer mig helt vildt meget for naturvidenskab og specielt, ja, mine yndlingsfag er biologi og kemi og også matematik.”

Fortæl om dine yndlingsfag og hvorfor de er blevet dine yndlingsfag.

Hvis du ikke har nogle yndlingsfag - fortæl hvorfor og fortæl hvordan dit yndlingsfag skulle være.

Produktkrav (fx plakat, podcast, foredrag, video, collage...): Præsenter de forskellige grunde blandt gruppens medlemmer til, at et fag er blevet yndlingsfag. Kom også med ideer til et fag I gerne ville have, men som I ikke kan få. Eller ideer til noget interessant, som man kunne få undervisning i. Det kan altså godt være et fag, der ikke eksisterer, men som I selv opfinder.

b) Lav et projekt om fritidsarbejde

Gå sammen i en gruppe, læs nedenstående citater og løs de dertil hørende opgaver:

Maria:

“Jeg arbejder i en REMA 1000, hvor jeg er lukkeansvarlig og udover det arbejder jeg så som en tutor i matematik, hvor jeg hjælper en pige i 9. klasse hver torsdag med hendes matematikopgaver, lidt afleveringer og så videre.”

Mads:

“Lige nu der hjælper jeg i min fars virksomhed med det at køre nogle forskellige hvidevarer¹ rundt sådan når der er lige tid til det, men ellers, så har jeg ikke noget fast arbejde, det er kun lige for at hjælpe en gang imellem.”

Lav en undersøgelse af fx:

- hvem på holdet der har fritidsarbejde,
- hvorfor de har det,
- hvilken type arbejde de laver,
- hvordan de har fået deres arbejde,
- hvor mange kolleger de arbejder sammen med, når de er på arbejde,
- hvor mange timer om ugen de arbejder,
- hvor meget de tjener i timen,
- om de mener deres timeløn er ok (og hvorfor),
- hvad de bruger de penge til som de tjener,
- hvorfor de mener, at ét arbejde (skole + lektier) ikke er nok
- om der også er et andet udbytte end penge ved dit fritidsarbejde
- ...

Præsenter resultaterne af undersøgelsen - I vælger selv præsenteringsform(er) (fx plakat, podcast, foredrag, video, collage...) og formulér to spørgsmål som man kan diskutere på baggrund af jeres undersøgelse.

¹ hvidevarer (sb) -ne: større maskiner der bruges i husholdningen, fx vaskemaskiner, køleskabe og fryserne

c) Lav et projekt om gymnasieelevernes liv i Danmark og Slesvig-Holsten

Gå sammen i en gruppe og diskutér hvilke ligheder og hvilke forskelle man oplever, når man som gymnasieelev i Slesvig-Holsten hører Maria og Mads fortælle om hvordan deres liv som gymnasieelever er i Danmark. Diskutér hvilke grunde der kan være til ligheder og forskelle. Præsenter resultaterne. I vælger selv præsenteringsform(er) (fx plakat, podcast, foredrag, video, collage...).

d) Lav et projekt om hobbyer

Gå sammen i en gruppe, læs nedenstående citater og løs de dertil hørende opgaver:

Maria:

”Jeg elsker at løbe rigtig meget - gerne tre, fire gange om ugen. Og så kan jeg også godt lide at gå ture, hvis jeg ikke kan løbe, så bare det der med at være udenfor ... Og jeg prøver også styrke-træning en del. Og udover det så spiller jeg fodbold en gang om ugen ... Og ellers så prøver jeg i hvert fald at få tid til mine venner, når man lige må være sammen, men vi plejer mest at være sammen i små grupper som mødes jo måske og går en tur eller ...”

Mads:

”... som hobby, dér kan jeg godt lide at spille fodbold og se fodbold. Det bruger jeg rigtig meget tid på. Og mit yndlingshold er faktisk Bayern München ... Så har jeg har altid spillet musik, især trommer og guitar har jeg brugt meget tid på at lære og at spille. Ja, ellers, så kan jeg bare rigtig godt lide at være sammen med mine venner faktisk. Og inden corona så, byture - der var nok de bedste jeg ved. Det vil jeg være ærlig og sige.”

Lav to collager: én der afspejler Marias og Mads' hobbyer og en anden collage der afspejler hobbyerne i jeres gruppe.

Diskutér i gruppen

- hvad der kan forklare ligheder og forskelle når man sammenligner de to collager;
- hvad der afgør hvilken hobby man vælger (fx økonomi, kammeraters valg, forbilleder kendt fra medierne, traditioner i familien/blandt søskende, for at lære noget nyt, for at blive bedre til noget man allerede kan, 'livet skal være mere end at gå i skole', for at lave noget helt for sig selv, for at lave noget sammen med andre, som en del af ens karriereplaner ...)

2

MAGT OG MAGTESLØSHED

HVAD TÆNKER DU?

01

- a) Giv billederne på siderne 22 og 23 en overskrift.
b) Hvis du skulle erstatte billederne med nogle, der passer bedre til kapitlets overskrift, hvilke billeder ville du så vælge? Find passende billeder og beskriv dem.

 værktøjskasse **3**

02

Hvordan har du det, når du bliver vækket om morgenen af dit vækkeur, din mobiltelefon eller dine forældre?

Beskriv din morgenrutine fra det øjeblik, du vågner, til det øjeblik, du forlader huset. Brug mange adverbier, fx fra nedenstående kasse. Læg dig i hængekøjen øverst på næste side, hvis du har brug for hjælp.

langsomt, hurtigt, nervøst, automatisk, irriteret, glad, træt, (u)tålmodigt, løbende, virkelig(t), enormt, rigtig(t), ekstremt, lidt, fuldstændig(t), altid, aldrig, temmelig, stresset, forvirret, målrettet, ...

Sproglig hængekøje – Mådes- og gradsadverbier

Mådesadverbier beskriver **verber**. De dannes ved at hænge **-t** på adjektiver, hvis adjektiverne kan danne **t-formen**. Fx har adjektiver, der ender på -t, -sk og -e ingen t-form.

*Jeg er ikke så hurtig, når jeg er i bad. Jeg **spiser hurtigt** min morgenmad.*

Gradsadverbier beskriver **adjektiver** eller **andre adverbier**. De kan også dannes ved at hænge **-t** på adjektiver. Adjektiver, der ender på -ig kan få -t som gradsadverbium eller ej.

*Jeg er altid **meget træt**, når jeg vågner. Jeg trykker **rigtig(t) ofte** på snooze-knappen.*

03 Hvad går der gennem dit hoved, når du er på vej til skole om morgenen? Hvad tænker du på? Hvordan har du det? Skriv en indre monolog.

04 Er der noget i forbindelse med skolen, der kan gøre dig utryg eller ligefrem bange? Tænk fx på lektier, karakterer, gruppearbejde, prøver, lærere, skolekammerater, skolevejen, præsentere noget i klassen, blive hørt i undervisningen. Beskriv hvad der kan gøre dig utryg og hvad der kan hjælpe dig i den situation.

05 Tal med en partner om dit yndlingsfag og det fag, du har sværest ved.

Det fag, som jeg bedst kan lide, er ..., fordi ...
Det bedste / værste fag i skolen er ..., fordi ...
Jeg har svært ved ..., fordi ...

HVAD HANDLER DET OM?

06

Læs afsnit 1 af Scherfigs roman.

- Sig med dine egne ord, hvad der sker i de første 10 linjer af teksten.
- Beskriv samtalen ved morgenbordet.
- Beskriv børnenes tur til skole med tre ord. Hvorfor valgte du netop disse tre ord?

Hans Scherfig (1905-1979), dansk maler, forfatter og politisk aktiv som skribent ved den kommunistiske avis Land og Folk. Har skrevet mange populære bøger, hvoraf flere er blevet filmatiseret. Hans stil kan man genkende på hans brug af en kritisk, sort humor i beskrivelsen af sin samtid. 'Det forsømte Forår' handler om hvordan han oplevede det at gå i et københavnsk gymnasium i 1920'erne.

Det forsømte forår - Hans Scherfig (1940)

AFSNIT 1

Der er et vækkeur, der ringer ude i mørket.

Man er ikke med det samme klar over, hvad det er. Man føler bare et stærkt ubehag. Det gør helt ondt.

- 5 Og så ved man pludselig, at det er vækkeuret. Man er vendt tilbage til jorden. Man var langt langt borte. Man drømte noget, men nu kan man ikke huske hvad det var. Og det kimer¹ larmende derude i mørket og kulden. Det er en ny dag, der begynder for jordens børn.

Man har ligesom kvalme² af søvnighed³. Det ville være så velsignet⁴ at vende sig om under den varme dyne og svinde væk. Lade sig synke tilbage i ubevidstheden. Måske kunne man rekonstruere den drøm,

10 man havde. >>>

¹ at kime (vb) -r, -de, -t: ringe kraftigt, vedvarende eller hyppigt; frembringe en konstant, gennemtrængende og ringende lyd især om en telefon eller en klokke

² kvalme (sb) -n: : trang til at kaste op

³ søvnighed (sb) -en: trang til at sove; *Schläfrigkeit, Müdigkeit*

⁴ velsignet (adj) -, velsignede: som bringer inderlig glæde, tilfredshed el.lign.; hier: *wunderbar*

>>>

- Men så skynd dig dog at stå op! - råber en stemme. - Den er over halv. Du kommer for sent.

Og så må man tænke intensivt på det nærværende⁵. Lad os se, det er matematik, man skal have i første time, og man må lige gennemgå det endnu en gang. Man må tvinge sig til at huske, hvordan det nu er, det hænger sammen. Forstå det kan man ikke. [...]

15 - Man læser ikke, når man spiser! Så har man ingen nytte af maden. Der var tid nok i går til at læse på lektierne, men da havde du så travlt med at lege med noget. Du sagde at ork⁶, du kunne det hele. Sådan er det altid! -

Der står et ur på skabet i spisestuen, og mens havregrøden⁷ spises, drejer viserens sig. Man sluger grøden og brænder sig, men der er ikke tid til at spise den roligt.

20 Man går ikke til skole. Man løber. Gennem mørket og regntågen⁸. 200 små mænd løber imod det samme mål. Fra alle kanter af byen styrer man mod den grå bygning på Frue Plads.

Man holder øje med de ure, der findes på vejen. Man ved nøjagtigt, hvad klokken skal være på rutens forskellige punkter, og møder hver morgen de samme mennesker på bestemte steder. Folk, der går til kontor. Børn, der går til andre skoler. Hver eneste dag ser man dem, og kan anstille sine beregninger

25 angående tiden efter dem. [...]

Af sted, af sted gennem gaderne jager de. Gennem novembertågen og mørket. I regnslag⁹ og fedtlæderstøvler. Én har et stykke smørrebrød i hånden. som han ikke nåede at få spist derhjemme. Én har en matematikbog og læser, mens han løber. - Se dig dog for, dreng!

Nogle bor så langt væk, at de må køre med sporvogn¹⁰ og har månedskort i en snor. Og de sidder i den
30 overfyldte morgensporvogn og læser gallerkrige og tysk. Nogle styrer på cykler igennem trafikken.

Foran sporvogne og biler på den fedtede asfalt. Penalhuset rasler i deres rygsæk, og madpakken bliver flad mellem bøggerne. Af sted¹¹, af sted.

[...]

⁵ nærværende (adj) -, - : hier: *das, was gerade am wichtigsten ist*

⁶ ork (udråbsord): *Ach!*

⁷ havregrød (sb) -en: grød kogt af havregryn og vand eller mælk, *Haferbrei*

⁸ regntåge (sb) -n: *Nieselregen*

⁹ regnslag (sb) -et, -, -ene: lang, løsthængende beklædningsgenstand med hætte og uden ærmer, fremstillet af vandtæt materiale og båret over skulderen

¹⁰ sporvogn (sb) -en, -e, -ene: (eldrevet) køretøj til kørsel på skinner i en by, brugt i Danmark indtil 1972, i dag kaldes den for letbane; *Straßenbahn*

¹¹ af sted: hier: *weiter*

07

Læs afsnit 2 af Scherfigs roman.

- Beskriv forskellen mellem lektor Blommes rolle og opførsel i skolen og uden for skolen.
- Forklar sætningen "Det er farligt ikke at le når Cæsar lader sit vid spille". (linje 58)
- Beskriv med dine egne ord det billede af skolen som forfatteren tegner i dette afsnit.
- Find i teksten eksempler på hvordan forfatterens kritik af skolen viser sig.

AFSNIT 2

Skolen er en verden for sig. En lille isoleret afskåret¹² verden uden forbindelse med den store omgivende verden. Et selvstændigt samfund midt i byen. En uafhængig statsdannelse med særlige love¹³ og traditioner. En lille eksterritorial pavestat¹⁴ i centrum af København.

Ude i verden sker der store ting. Krig og revolution. Men i skolens lille samfund går livet sin gang: uforstyrret af verdensbegivenhederne.

Når lektor Blomme går på gaden ude i den store verden, er han bare en lille mand med fip¹⁵ og briller. Han må overholde færdselsreglerne ligesom andre mennesker. Han må betale sin billet i spovognen. Han er ingenlunde mere end de andre passagerer. Han er en lille uanselig¹⁶ mand, som må finde sig i at blive puffet og skubbet, når der er trængsel¹⁷ og pænt vente, til det bliver hans tur.

Men når han træder gennem skolens port, forandrer verden sig. Så retter han sin lille skikkelse¹⁸ og vokser på en forunderlig¹⁹ måde. Hans blik bliver skarpt og lynende²⁰ gennem brillerne. Hans holdning bliver knejsende og bydende²¹. Ydmyge²² slaver hilser ham underdanigt²³. Og han føler sin gamle brune overfrakke som en toga med klassiske foldekast. Hans fyldepen bliver en stylos, som nedskriver uomstødelige domme²⁴. Hans galocher bliver til sandaler, som en slave hjælper ham af med.

>>>

¹² afskåret eller afskåren (adj) afskåret, afskårne: afgrænset
¹³ lov (sb) -en, -e, -ene: sæt af regler som gælder for et bestemt samfundsmæssigt område, og som alle skal rette sig efter; *Gesetz*

¹⁴ pavestat (sb) -n, -r, -rne: Vatikanstaten (pave - den romersk-katolske kirkes overhoved)

¹⁵ fip (sb) -pen, -per, -perne: spidst klippet hageskæg; *Spitzbart*

¹⁶ uanselig (adj) -t, -e: som ikke let tiltrækker sig opmærksomhed; ubetydelig af størrelse eller udseende

¹⁷ trængsel (sb) trængslen, trængsler, trængslerne: for tæt fysisk kontakt eller for lidt mellemrum mellem flere personer, køretøjer el.lign. fordi pladsen er for trang; *Gedränge*

¹⁸ skikkelse (sb) -n, -r, -rne: her: et menneskes krop eller fysiske fremtoning; *Gestalt*

¹⁹ forunderlig (adj) -t, -e: bemærkelsesværdig, spektakulær, underlig, overraskende

²⁰ lynende (adj) -: her: udtrykke vrede, temperament eller skarphed

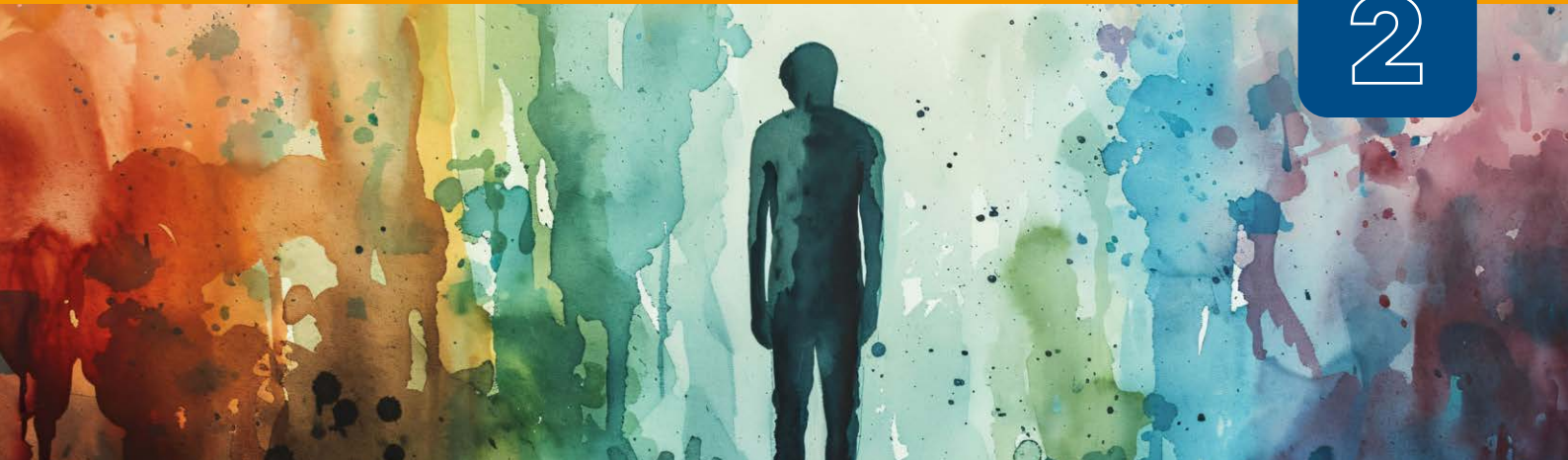
²¹ knejsende og bydende: *herrisch und gebieterische*

²² ydmyg (adj) -t, -e: som udviser ærbødighed, respekt, underkastelse, beskedenhed el.lign. i forhold til andre; *demütig*

²³ underdanig (adj) -t, -e: tilbøjelig til at underkaste sig andres autoritet eller vilje; ydmyg og lydige; *untertänig, unterwürfig*

²⁴ dom (sb) -men, -me, -ene: afsluttende afgørelse som træffes af en domstol i en retssag; *Urteil*

>>>

Den lille grå mand, som bliver puffet ude i verden, bliver til en romersk imperator når han overskrider skolens tærskel²⁵. Og når han tager plads på klassens kateder²⁶ er han Cesar selv.

- 50 - Lad dem kun hade, når blot de frygter! - udråber han i fuldt alvor. Og imperatorblikket skuer ud over en skælvende hob²⁷ der frygter sin dommers åsyn²⁸.

En lille oval blikæske med maltbolsjer bliver anbragt på katederet ved siden af notesbog og fyldepen og verdenshistorie: og engang imellem spiser Cæsar et bolsje for at klare stemmen og styrke.

- Nå. Tykkesen! — råber han til klassens tykke dreng. — Har du kraft nok til at fortælle os om den anden
55 puniske krig? Rejs dig kun op, du smækfede yngling²⁹!

Den tykke dreng rejser sig. Han hedder Thygesen. og det er en nem og nærliggende vittighed at kalde ham Tykkesen. Den er brugt før, men klassen ler alligevel, som om vittigheden var ny og overraskende. Det er farligt ikke at le når Cæsar lader sit vid spille. Thygesen venter, til latteren har lagt sig. Han har også selv måttet le lidt med for en sikkerheds skyld.

- 60 - Luk kun dit vældige gab³⁰ op, du hvalfisk og spyt dine ypperlige³¹ kundskaber ud! Dølg³² ikke din viden for os andre, vær ikke nærig³³ og påholdende³⁴ med din lærdom³⁵, men lad os også få lov til at sole os lidt ved din forstands lys! [...]

Gennem døren ind til naboklassen hører man en lærer råbe i ustyrlig vrede. Det er fransk, det drejer sig om derinde. [...]

- 65 Der sker ting ude i verden. En flyvemaskine brummer i luften. Og en pige er ved at pudse vinduer. Men inde i klassen er den åndelige verden³⁶, som [...] pigen [...] ikke kender.

²⁵ tærskel (sb) tærsklen, tærskler, tærsklerne: dørtrin; *Schwelle*

²⁶ kateder (sb) -et (eller katedret), katedre, katedrene: (mindre forhøjning med) bord og stol som en skolelærer kan sidde eller stå ved mens hun eller han underviser, som regel placeret centralt foran tavlen og med front mod eleverne; *Lehrerpult*

²⁷ en skælvende hob: *eine zitternde Menschenmenge*

²⁸ åsyn (sb) -et, -, -ene: ansigt (gammeldags)

²⁹ smækfede yngling: *fetter Jüngling*

³⁰ dit vældige gab: *dein gewaltiges Maul*

³¹ ypperlig (adj) -t, -e: fremragende, meget god

³² at dølg (vb) -r, dulgte, dulgt: at skjule noget så det ikke opdages (gammeldags)

³³ nærig (adj) -t, -e: *geizig, knauserig*

³⁴ påholdende (adj) -, -: *sparsam, geizig*

³⁵ lærdom (sb) -men, -me, -mene: stor viden, som man har erhvervet sig ved skolegang eller studier (gammeldags)

³⁶ den åndelige verden (fast udtryk): *die geistige Welt*

08

Læs afsnit 3 af Scherfigs roman.

- a) Diskutér hvad forfatteren vil beskrive med denne sætning på linjerne 93-94:
"Man er bange, men man er fuld af indre fryd over, at det ikke er én selv, der står deroppe ved tavlen foran Aben."

 værktøjskasse 9

Jeg tror, det betyder, at ...
Måske vil forfatteren beskrive, at ...
På den ene side er man ... at ..., på den anden side er man ..., at ...

- b) Vælg opgave 1) eller 2).

 værktøjskasse 10

- 1) Matematiklæreren Aben
 - Markér alle tekststeder, der beskriver matematiklæreren Aben og hans optræden foran klassen og privat.
 - Skriv stikord om, hvad disse tekststeder siger om Aben.
 - Karakterisér læreren Abens figur på baggrund af dine noter. Støt din analyse med henvisninger til teksten.
- 2) Elevernes reaktion på Abens opførsel
 - Markér de tekststeder, der beskriver, hvilken effekt Abens optræden har på eleverne.
 - Skriv stikord om, hvad disse tekststeder siger om elevernes reaktion.
 - Analysér elevernes reaktion med dine egne ord og støt dine vurderinger med henvisninger til teksten.

 værktøjskasse 7

AFSNIT 3

Matematik det er dagens farligste afsnit. Når den er overstået, kan man ånde lettet op³⁷. Der kan nok komme mange ubehageligheder endnu, men det er småting mod den angst og skræk, som nu skal
70 gennemleves.

[...]

Kun én lærer er lige så frygtet som Aben³⁸. Men han underviser kun i de tre gymnasieklasser. Det er Oremark: fransklæreren. Ham er man ikke nået til endnu. Men man hører hans rasende brøl gennem glasdøren til naboklassen. Og man viger³⁹ gysende⁴⁰ til side, når man møder ham på gangen eller
75 trappen.

Man har det inderlige håb, at han må dø, inden man kommer op i første gymnasieklasse.

Aben er en ganske lille mand. Det vides ikke, hvor gammel han er, men han må have eksisteret allerede i de ældste tider. Han har hvidt kindskæg⁴¹ som en chimpansé og små onde tætsiddende øjne.

Det siges, at han skal være en hjertensgod mand i sit privatliv. Der går rygter om, at han spiller cello.
80 Han siges også at være set engang i Frederiksberg Have legende fredeligt med små børnebørn, men man kan ikke rigtig tro på det. Og de store i tredje gymnasium siger: at han i virkeligheden er en fin og elskelig mand. men det lyder som en uhyggelig spøg. Man kan overhovedet ikke forestille sig Aben privat. [...]

Han kommer løbende ind i klassen. Og mens han løber, skriger han: — Thygesen. op til tavlen!

85 Han har en stabel regnehæfter under armen og han kaster dem rasende på katederet, mens de små øjne stirrer forbitret under de hvide buskede bryn og hele hans lille person ryster. Der er ingen tvivl om at Aben er ond i dag. Og en lammende angst spreder sig over klassen.

Thygesen rejser sig tungt. Hans store øjne flakker hjælpeløst. Hans mund mimrer⁴². Alt, hvad han repeterede inde på klosettet⁴³, er glemt. Al tænkeevne⁴⁴ er standset hos ham.

90 Aben har nærmet sig ham og står over for ham med hænderne i siden. Han er mindre end den tykke dreng, og han stirrer vildt op på ham og ryster af vrede. Og Thygesens øjne flakker ikke mere. Han stirrer tomt og hypnotiseret ned i Abens blik.

Der går en lang tid på den måde. Der er dødsstille i klassen. Man er bange, men man er fuld af indre fryd⁴⁵ over, at det ikke er én selv, der står deroppe ved tavlen foran Aben.

95 Og Thygesen ser intet andet i verden end de små vilde abeøjne.

Så skriger Aben pludselig: - Slubbet⁴⁶ Slyngel⁴⁷! - Og han skriger med sine lungers fulde kraft, så det høres over store dele af skolen og undervisningen i de to naboklasser må gå i stå, og man ser ængstelige ansigter bag glasruderne.

[...]

© 1940 Gyldendal

³⁷ at ånde lettet op (fast udtryk): *erleichtert aufatmen*

³⁸ Aben: øgenavn, som eleverne bruger om matematiklæreren

³⁹ at vige til side (fast udtryk): at flytte sig for at undgå nogen eller noget

⁴⁰ gysende (adj/adv) -, -: *schauern*, *gruselnd*

⁴¹ kindskæg (sb) -get, -, -gene: *Backenbart*

⁴² at mimre (vb) -r, -de, -t: lave små, sitrende bevægelser

⁴³ klosét (sb) -tet, -ter, -terne: toilet

⁴⁴ tænkeevne (sb) -n, -r, -rne: *Denkfähigkeit*

⁴⁵ fryd (sb) -en: stor glæde eller tilfredshed

⁴⁶ slubbet (sb) -en, -er, -erne: fræk person

⁴⁷ slyngel (sb) slynglen, slyngler, slynglerne: *Schlingel, unverschämte Person*

09

Diskuter med en partner, i hvilket omfang situationen for eleverne i Scherfigs tekst kan sammenlignes med situationen for elever i dag. Hvor er der ligheder? Hvad er helt anderledes?

værktøjskasse 9

Jeg kan se en lighed / parallel / fællestræk / fællesnævner i, at ...
Jeg mener, at situationen i dag er meget anderledes, fordi ...
Jeg tror, at der i dag (ikke) er mange lærere, der ...
Når jeg vågner om morgenen, tænker jeg også ofte straks på ...
I dag er der stadig / ikke længere mange elever, der er bange for skolen, fordi ...

10

Vælg én af de følgende opgaver:

a) Forestil dig, at du vil omsætte teksten til en grafisk roman. Tegn en af de situationer, der beskrives i teksten. Derefter skal din partner beskrive din tegning og gætte, hvilken situation der er tale om.

værktøjskasse 3

b) I grupper på tre vælger I en bestemt passage fra teksten og skaber et stillbillede af situationen i teksten. De andre skal beskrive, hvad de ser og gætte, hvilken situation det er.

værktøjskasse 15

c) Thygesen slår tilbage! Skriv en tekst på præcis 70 ord om Thygesens hævn⁴⁸.

d) Min drømmeskole. Skriv en tekst eller lav en tegning / collage / maleri / ... om din drømmeskole. De andre skal beskrive dit produkt og fortolke det.

værktøjskasse 3

e) Thygesen er meget deprimeret efter konfrontationen med sin matematiklærer. Efter skoletid taler han med sin bedste ven om situationen. Vennen forsøger at trøste ham. Skriv sammen med en partner stikord til en dialog. Øv dialogen og fremfør den foran klassen.

værktøjskasse 14

f) Aben taler med sin terapeut. Lav en dialog.

værktøjskasse 14

g) Undersøg emnet skoleangst og skolevægring på internettet. Hvor mange skoleelever i Danmark og Tyskland lider under dette fænomen? Præsenter de oplysninger, du finder, i et kort foredrag for din klasse, og angiv dine kilder.

11

På internettet finder du en artikel på en dansk skoleblog med titlen:

“Vi går ikke længere i ‘den sorte skole’⁴⁹, men gymnasieelevernes situation er langt fra paradisisk.” Du beslutter dig for at skrive en kommentar om de udfordringer, som en elev i Tyskland står over for i dag.

værktøjskasse 8

⁴⁸ hævn (sb) -en: Rache

⁴⁹ Scherfig beskriver i sin roman en skole i København i 1920erne. Der hersker en autoritær undervisningsform præget af udenadslære, streng disciplin og psykisk og fysisk vold fra lærernes side. Denne undervisningsform kaldes også “den sorte skole”.

12

- a) Vælg et af billederne. Beskriv sammen med en partner personens ansigtsudtryk på billedet, gæt på, hvordan han har det i situationen, og spekuler over mulige årsager.

værktøjskasse 3

og

værktøjskasse 10

- b) Se på følgende citater vælg ét af dem og lav en dialog om et emne, som du selv finder på, hvor citatet kunne bruges.

værktøjskasse 14

"Og det byder man mig!"

"Slubbert!"

"En så simpel opgave løst fuldstændig forkert!"

"Så vi sidder og morer os?"

"Du kan fortsætte."

"Ved du hvad du er?"

"Hvem tror du, du er?"

"Mogensen! Op til tavlen!"

"Du er en sabotør!"

"Den slags afleverer du til mig?"

"Du ved udmærket godt, hvordan denne opgave skal løses. Selvfølgelig ved du det!

Det er så latterligt logisk!"

- c) Find scenen "Det forsømte forår (1993) - Aben er ond" på internettet. Se filmklippet først uden lyd og lav noter om handlingen, personerne, deres udseende og adfærd.

værktøjskasse 6

- d) Snak med en makker om jeres noter.

- e) Se klippet igen - nu med lyd. Beskriv atmosfæren i scenen med tre ord. Sammenlign dine ord med din partners.

- f) Hvad synes du er mest uhyggeligt: stemningen i filmklippet eller uddraget fra romanen? Begrund din mening og snak med en partner om jeres overvejelser.

værktøjskasse 7

13

Læs den nedenstående scene i denne alt for høflige klasse.

a) Markér alle ord og vendinger, der signalerer, at denne klasse er meget høflig. Læg dig i hængekøjen på næste side, hvis du har brug for hjælp.

b) Spil scenen i klassen.

Markér og diskutér derefter: Hvilke passager virker overdrevet?

værktøjskasse 14

”

Lærer:

Godmorgen allesammen. Vil I være så venlige at sætte jer ned, hvis det ikke er for meget forlangt?

Elever (i kor):

Godmorgen, Klaus. Mange tak, det vil vi meget gerne.

5 **Lærer:**

Tusind tak. Vil du være sød og lukke døren, Mikkel, hvis du har mulighed for det?

Mikkel:

Ja, naturligvis, Klaus. Det gør jeg gerne. Mange tak fordi jeg måtte.

10 **Lærer:**

Det var så lidt. Vil I være så rare at tage jeres bøger frem, hvis I altså ikke har noget imod det?

Anna:

Undskyld, Klaus, må jeg måske lige spørge, hvilken bog vi skal tage frem?

Lærer:

Selvfølgelig, tak fordi du spørger så pænt. Vil du være sød og tage danskbogen frem og slå op på side 42?

15 **Anna:**

Ja, mange tak. Det gør jeg straks.

Lærer:

Vil du også være så venlig at læse det første afsnit højt, hvis det passer dig?

Anna:

20 Ja, det vil jeg meget gerne. Tak fordi jeg måtte få lov.

(Anna læser)

Lærer:

Tusind tak, det var meget venligt af dig. Kunne nogen af jer andre forklare teksten med jeres egne ord?

Jonas:

25 Undskyld, Klaus, må jeg meget forsigtigt prøve, hvis det er i orden?

Lærer:

Naturligvis, mange tak fordi du melder dig. Vær så god. Kunne I alle sammen eventuelt være så søde at lytte opmærksomt?

- c) Læs sætningerne nedenunder og gør dem mere høflige.

“Åbn vinduet.”
 “Giv mig bogen.”
 “Hvornår bliver det færdigt?”
 “Du skal hjælpe mig.”
 “Jeg kan ikke lide det.”

- d) Spil andre situationer, hvor det er godt, at være høflig. Tag noter, før I spiller dem. Brug hængekøjen nedenunder.

værktøjskasse 14

Eksempler:

- Du møder din kærestes familie for første gang.
- Du spørger en fremmed person om vej.
- ...

- e) Lav filmscenen fra opgave 12 om til en scene med samme indhold, med en lærer og en elev, der er meget høflige over for hinanden.

Sproglig hængekøje – høflighed

Sådan kan man udtrykke høflighed på dansk:

1. faste høflige udtryk

“Vil du være sød/venlig/rar/... og hjælpe mig?”
 “Har du mulighed for at hjælpe mig?”

2. adverbier og partikler

fx måske, eventuelt, lige, bare, gerne, egentlig, ikke ...
 “Kan du **måske lige** hjælpe mig?”
 “Jeg vil **egentlig bare** høre, om du **eventuelt** kunne hjælpe mig.”
 “Det vil jeg **meget gerne**.”

3. modalverber

“**Kan** du hjælpe mig?” (hverdagssprog)
 “**Kunne** du hjælpe mig?” (mere høfligt)
 “**Må** jeg spørge, om du **kan** hjælpe mig?”

4. tak

“**Tak fordi** du hjalp mig.”

5. undskyldninger

“**Undskyld**, kan du hjælpe mig?”

**FÆRDIG MED SKOLEN
- OG HVAD SÅ?**

01

- a) Læs listen over forskellige jobs. Forbind dem med passende opgaver og egenskaber. Der kan være flere muligheder.

en sygeplejerske	- planlægger scener, billeder og stemning i film - arbejder næsten altid udenfor
en læge	- plejer mennesker fx på et hospital eller plejehjem - retter prøver 🤔 og giver elever feedback - giver patienter medicin
en instruktør	- leder arbejdet med skuespillere og kamerafolk - har altid de samme faste arbejdstider
en brolægger	- arbejder på et kontor - lægger sten til veje, fortove og pladser
en salgsassistent	- svarer på e-mails og har telefonsamtaler - hjælper kunder og svarer på spørgsmål - planter træer, buske og blomster
en forsker	- fylder varer op og holder butikken i orden - samler data og laver forsøg
en gymnasielærer	- holder styr på dokumenter - skriver rapporter og deler resultater med offentligheden - planlægger og gennemfører undervisning
en anlægsgartner	- arbejder dag og nat - klipper hække og slår græs
en antropolog	- undersøger, hvordan mennesker tænker og lever - læser mange fagbøger og artikler
en sekretær	- undersøger patienter, stiller diagnoser og planlægger behandling

- b) Find mindst 5 andre jobs og slå deres danske betegnelse op i en ordbog. Notér kort, hvad der laves i jobbet. Lav en øvelse efter samme model som i a). Din makker skal løse opgaven.

02

- a) Skriv tre eksempler på både hvad du finder godt og mindre godt ved det arbejde som nogen i din familie har.
- b) Diskutér med din makker og find ud af om I er enige eller uenige om, hvornår der er noget, der er godt eller dårligt ved et bestemt arbejde og hvorfor.

Jeg synes / mener, det er godt / spændende at ...
 Jeg finder det kedeligt, når ...
 Det mener jeg ikke / også, fordi ...
 Jeg er helt enig / ikke enig, fordi ...

03

Hvordan tror du, at dit arbejds- og familieliv ser ud om fem år?

Tag noter og fortæl om det i ét minut.

værktøjskasse 6

Jeg tror / er sikker på / håber / regner med, at jeg vil ...
Jeg synes det er svært / umuligt / vanskeligt at svare på, fordi ...
Det aner jeg ikke. Jeg synes heller ikke, det er så vigtigt, fordi ...
Bare jeg vidste det. Men måske vil jeg om fem år ...

04

Fortæl hinanden hvad I fik ud af det dengang I på skolen fik karrierevejledning¹ og også om, hvad I tog med jer fra jeres første praktikophold i 8. eller 9. klasse.

Jeg har glemt ret meget, men én ting kan jeg huske, det var at ...
Dengang synes jeg, at det mest interessante var at høre om ... fordi ...
Det var lidt kedeligt, fordi ...
Har jeg haft det? Jeg kan huske, der var noget med ...
Jeg kan godt huske at mit praktikophold var ret kedeligt, fordi ...
At være med i en virksomhed var interessant, fordi det viste mig, at ...

05

a) Forbered at skulle fortælle hvad der er vigtigt for dig ved et arbejde, som du gerne vil have i fremtiden - og hvorfor.

b) Gå rundt i klassen, find en makker og diskutér hvad I er enige om, er vigtigt ved arbejdet, og hvad der ikke er så vigtigt. Når I er færdige: ræk en arm i vejret og find en ny makker at snakke med om det spørgsmål.

værktøjskasse 9

Det skal helst / gerne / nok / måske være noget med ... fordi det er ...
Jeg kunne godt tænke mig, at det var noget med (at) ... fordi det er ...
Bare det ikke bliver noget med ..., for det er ...
Ved det ikke. Men jeg kunne godt tænke mig at prøve fx ...
Hvis det bare giver mange penge, så ...

06

Prøv at huske, hvad dit første drømmejob var, da du var lille.

Hvad var det, der gjorde det job så spændende for dig?

Tag noter og tal med en makker.

værktøjskasse 6

Jeg kan godt huske, at jeg ville være skuespiller / lærer / tømrer / lokomotivfører / pilot / dyrlæge / ... , fordi ...
Jeg drømte om at blive fodboldstjerne / astronaut / børnehavepædagog / skraldemand²/ ... , fordi ...

¹ karrierevejledning (sb) -en, -er, -erne: *Berufsorientierung*

² skraldemand (sb) skraldemænd, skraldemændene: person der er ansat til at indsamle og transportere affald fra husholdninger m.m. til lossepladser, forbrændingsanlæg el.lign.

07

Læs første del af teksten, svar på spørgsmål a) - d) og lav opgaven e):

- Hvad lavede lille Martin sammen med sin mor i haven?
- Hvad var det, der var så spændende ved det?
- Hvordan havde Martin det, da han havde udført arbejdet?
- Hvorfor mistede Martin senere interessen for gartnerjobbet?
- Forestil dig, at Martin dagen efter, at han havde plantet blomsterne, taler med en klassekammerat om deres drømmejob. Skriv dialogen ned.

Der skete hvad der måtte ske - eller bare tilfældighed?

Del 1

Det følgende er en historie om hvor svært det er at forudse, hvad man kommer til at arbejde med i sit 5 liv. Og hvad der gør det vanskeligt. Fortalt af pensionisten Martin, der selv har oplevet, hvor svært det var.

Første gang jeg tænkte over det, var da jeg var 9-10 år. Vi boede i et lille hus med have i landlige 10 omgivelser. Der var et blomsterbed, som min mor gerne ville have plantet nogle blomster i. Stedmoderblomster³. I mange forskellige farver. En hel kasse med de små blomster stod ved bedet og ved siden af lå en skovl⁴ til at grave de huller planterne 15 skulle ned i. Jeg havde ikke meget lyst til det, men min mor insisterede på, at jeg skulle prøve det.

Den formiddag ude ved bedet var den første gang, jeg kan huske at jeg har overvejet, hvad jeg skulle være, når jeg blev stor. Grunden til at den tanke 20 dukkede op, var formodentlig fordi det var første gang, jeg lavede noget, som lignede 'arbejde', altså det som man gør, når man ikke længere går i skole. Når man er blevet voksen. Og det var glæden over at grave hullerne, tage de enkelte planter op, putte 25 dem ned i de nygravede huller og derefter pakke dem ind med noget af den opgravede jord. Det var

en arbejdsgang, jeg kunne forstå, og det blev til et resultat, som jeg var stolt af. Og bedet kom efterhånden til at se rigtigt smukt ud med alle de nyplantede stedmoderplanter. Mange af dem var gule. Min yndlingsfarve. Jeg havde selv været med til at udvælge dem, da jeg sammen med min mor havde besøgt den lokale gartner. Og jeg tror, at det var ved den lejlighed⁵, at min mor forvekslede min store interesse for de 35 gule blomster med en interesse for at plante dem, hvad jeg umiddelbart syntes var en stor misforståelse. Men da jeg havde fået plantet dem, viste min stolthed og glæde sig over det jeg havde lavet, at min mor alligevel havde fat i noget: Jeg var blevet varm på 40 jobbet som gartner.

Senere fandt jeg ud af at gartnere også slår græs. Og det syntes min mor derfor også var en opgave, som jeg sikkert ville begejstres over. Men dér tog hun fejl. Ikke fordi, jeg ikke kunne nyde en nyklippet græsplæne, men det var altid forbundet med, at jeg først 45 skulle fjerne hundelorte fra vores hund. Men det var også psykisk tungt, fordi det var denne evigt tilbagevendende pligt opgave, som var belastende – også selv om den skabte de bedste forudsætninger for at 50 spille fodbold med hunden. En yndlingsbeskæftigelse for os begge.

³ stedmoderblomst (sb) -en, -er, -erne: Stiefmütterchen (Blume)

⁴ skovl (sb) -en, -e, -ene: Schaufel

⁵ lejlighed (sb) -en, -er, -erne: her: mulighed eller tidspunkt

08

Læs del 2 og lav følgende opgaver:

- Find en passende overskrift til de forskellige afsnit af del 2.
- Hvad var det for en bog, Martin bladrede i?
- Hvorfor syntes Martin at brolæggerens arbejde var spændende?
- Hvorfor mistede han til sidst interessen for brolæggerarbejdet?
- Hvad fokuserede Martin på i årene efter, at han havde beskæftiget sig med bogen "Hvad kan jeg blive?"?
- Hvorfor kalder han det paradoksalt?
- "Jeg skiftede fokus fra fremtid til samtid og lod mig opsluge af ungdomslivet." Hvad mener han mon med det? Lav en liste med de aspekter af ungdomslivet der kunne have "opslugt" ham.

Del 2

Men jeg havde skimtet⁶, hvad jeg opfattede som bagsiden af medaljen ved gartnerarbejdet. Flere år med græsslåning, lidt udplantning, men meget fodbold, førte til at jeg overvejede hvordan jeg kom videre. Jeg begyndte med stor interesse at bladre rundt i en bog, som vi havde stående i reolen, som hed 'Hvad kan jeg blive?'. Jeg var åbenbart på udkik. Bogen var lavet til skoleungdommen og dens forældre og fortalte om forskellige erhverv, arbejdets karakter, uddannelseskrav og lønforhold. Derudover var den illustreret med små tegnede billeder – såkaldte vignetter - af scener fra det arbejde der blev beskrevet. Dér faldt jeg for en beskrivelse af arbejdet som brolægger⁷. Eller snarere: jeg faldt for den dertil hørende vignet. Den lille tegning viste en mand, der var i gang med at lægge brosten i det flotteste mønster på en stor plads foran en smuk, herskabelig bebyggelse. Brolæggerarbejde var simpelthen flot. Nærmest kunst. Og så stod der, at brolæggere var blandt de bedst lønnede håndværkere. Det tiltalte⁸ mig også ret meget. Der gik en del år før det gik op for mig, at en væsentlig del af den gode løn bestod i det der hedder ulempetillæg. Altså et tillæg oven i den normale løn, hvis man var nødt til at arbejde ude når det var meget koldt, vådt eller varmt. Den højere løn var altså noget de skulle gøre

sig fortjente til, ved at arbejde i al slags vejr. Uden ulempetillægget tjente de mindre end en række af deres håndværkerkolleger. Det kølnede min interesse for brolæggerarbejdet, at deres løn var delvis afhængigt af vejrudsigten. Det syntes jeg ikke var fair.

Min interesse for hvad jeg ville være når jeg blev stor trådte i de kommende år helt i baggrunden. Jeg skiftede fokus fra fremtid til samtid og lod mig opsluge af ungdomslivet. Og det var paradoksalt nok samtidig med, at jeg tog en realeksamen⁹ og egentlig var konfronteret med, at jeg nu var 'stor'. Skolen var forbi. Det var nu, der skulle findes et svar på bogtitlen 'Hvad kan jeg blive?'.

I skolen var jeg meget optaget af internationale politiske spørgsmål – USA's krig i Vietnam og Cambodia¹⁰ og Sovjetunionens invasion af Tjekkoslavakiet¹¹, verdens fattige – og deltog i diverse demonstrationer. Men også skolepolitiske temaer optog mig. Jeg organiserede egne og skolekammeraters valgkampagner op til elevrådsvalg. Men ikke en eneste gang fik jeg den oplevelse, at her var noget, jeg gerne ville lave, når jeg blev stor. Egentlig meget logisk: Mine aktiviteter kunne man jo ikke finde i 'Hvad kan jeg blive?'.

⁶ at skimte (vb) -r, -de, -t: at ane eller se svagt

⁷ brolægger (sb) -en, -e, -erne: håndværker der belægger veje, pladser el.lign. med brosten, fliser, kantsten m.m.

⁸ at tiltale (vb) -r, -talte, -talt: gøre positivt indtryk

⁹ realeksamen (sb) -en, -er, -erne: eksamen som indtil 1975 afsluttede det 10. skoleår

¹⁰ USA førte fra midten af 1960'erne mod de to asiatiske

stater Cambodia og Vietnam en ca. ti år lang krig, der førte til årelange protester i USA og i Europa. Krigen endte med, at USA i midten af 1970'erne opgav at vinde og trak sin hær ud af de to lande.

¹¹ I 1968 besatte Sovjetunionen (der dengang blandt andet omfattede Rusland) Tjekkoslavakiet, som i dag er to stater: Tjekkiet og Slovakiet. Tjekkoslavakiet ville ikke kontrolleres så meget af Sovjetunionen, hvorfor Sovjetunionen besluttede med militær magt at erstatte den tjekkoslovakiske ledelse med nogle personer der ikke ville modarbejde Sovjetunionens interesser.

09 Læs del 3 og lav følgende opgaver:

- Hvad skete der efter tre måneder på gymnasiet?
- Hvordan gik det med studenterkurset?
- Hvilket arbejde udførte Martin derefter, og hvilken inspiration fik han ud af det?
- Hvad syntes Martins mor om hans nye plan, og hvorfor syntes hun det?
- Hvad foreslog Martins mor, han skulle prøve i stedet for?

Del 3

Det var først efter, at jeg var blevet smidt ud af
 105 skolen efter tre måneder i gymnasiet, derefter
 dumpede¹² efter et år på et studenterkursus¹³ og
 endte som ikke-uddannet hospitalsportør¹⁴ for at
 kunne betale et sted at bo for mig selv, at jeg fandt
 tråden tilbage til mine overvejelser om hvad jeg
 110 egentlig skulle leve af. Og dér faldt det mig ind, at
 jeg ville være sygeplejerske. Det var egentlig ret
 oplagt: dels var min mor sygeplejerske og havde
 underholdt ved middagsbordet derhjemme om
 oplevelser på en operationsstue, og derudover var
 115 jeg som hospitalsportør jo allerede i branchen. Jeg
 syntes, at jeg havde ok fornemmelse af hvad det
 var for en type job. Så stolt ringede jeg til min mor
 og fortalte hende om min beslutning. Hendes svar
 kom prompte: ”Det gør du ikke!”. Jeg blev vildt
 120 overrasket. Hun ville ikke have, at jeg uddannede
 mig til et job, hvor jeg, efter hendes mening, fra
 starten af ville være nederst i magtpyramiden. Jeg
 skulle beskyttes imod hendes oplevelse af hospital-

125 sarbejdspladsen, hvor sygeplejersker var 2. klasse i et
 system hvor læger var guder i hvidt.

Min mor var vokset op på landet hvor hun i 7 år
 gik i skole 6 dage om ugen – undtagen når der var
 høsttid¹⁵, så blev skoletiden reduceret til 3-4 dage.
 Hun ville gerne have lært mere i skolen og var
 130 skuffet over, at hun ikke fik mulighed for det. Så
 hun ville have, at jeg skulle give forsøget på at få
 en studentereksamen en tredje chance. Min mors
 reaktion var effektiv: Jeg opgav mine planer om at
 blive sygeplejerske. Det var ellers sådan en god plan,
 135 jeg opgav. For den betød at det ikke gjorde noget, at
 jeg, selv efter to forsøg, ikke havde taget studentereksamen.
 Realeksamen var jo nok til at jeg kunne gå
 sygeplejerskevejen. Samtidig var min mors reaktion
 måske også en trodsreaktion: Det kan godt være, at
 140 du er kikset¹⁶ to gange med den studentereksamen,
 men så prøv dog igen. Den tanke havde jeg ikke selv
 tænkt.

¹² at dumpe (vb) -r, -de, -t: ikke bestå en eksamen eller prøve

¹³ studenterkursus (sb) -kurset, -kurser, kurserne: skole hvor man på to år kan tage en studentereksamen; har både dag- og aftenundervisning og optager elever i alle aldre

¹⁴ hospitalsportør (sb) -en, -er, -erne: person som er ansat til at transportere og flytte patienter og tunge ting på et hospital

¹⁵ høsttid (sb) -en, -er, -erne: *Erntezeit*

¹⁶ at kikse (vb) -r, -de, -t: at mislykkes

10

Læs del 4 og lav følgende opgaver::

- a) Hvad var Martins plan, da han havde bestået sin studentereksamen?
- b) Og hvorfor opgav han så sit oprindelige valg af studieretning?
- c) Hvad var så spændende ved det nye universitet, han havde hørt om?
- d) Hvad syntes han var fordelene ved at studere geografi?
- e) Hvad gjorde Martin efter sin universitetsuddannelse?

Del 4

Tilbage på skolebænken. Jeg fik en række lærere,
145 som alle var meget politisk aktive og som gav mig
mulighed for at engagere mig videre i såvel store
politiske spørgsmål som i uddannelsespolitik. Også
som en del af undervisningen. Ligesom jeg havde
gjort det i tiden omkring min realeksamen, men
150 denne gang med lærere, der var med på ideen.
Det var et rent tilfælde, at jeg endte i så positive
omgivelser: Jeg havde bare søgt hvor der var plads.

Anden gang jeg blev voksen og skulle finde ud af
hvad jeg ville, var da studentereksamen var i hus.
155 Jeg besluttede mig for, at jeg ville studere antropo-
logi. Hvorfor? Fordi min far interesserede sig for
det og havde en masse bøger om det, som jeg ikke
havde læst. Måske havde jeg tænkt lidt dybere
tanker, end jeg nu kan huske. Men jeg tror det ikke.
160 Jeg tog hen til universitet. Jeg kom ind på et kontor
for at blive informeret om antropologistudiet. Det
første møbel jeg mødte, var en høj disk¹⁷. Rigtig
høj. Nærmest en skillevæg¹⁸. Den gik så højt op, at
man sagtens kunne risikere at overse en dame, der
165 sad ved et skrivebord på den anden side af disken.
Jeg opdagede hende og skrivebordet først da jeg
hørte en telefons ringen. Telefonen stod nemlig på
bordet. Og ved at bøje hovedet lidt ind over disken
fik jeg øje på damen og hendes skrivebord. Da
170 telefonsamtalen var forbi, løftede hun hovedet, men
blev siddende, således at jeg fortsat måtte bøje mig

ind over disken for at opnå øjenkontakt med hende.
Jeg sagde, at jeg godt kunne tænke mig at studere
antropologi. Hendes svar bestod i at hun løftede sin
højre arm og med spidsen af en kuglepen pegede¹⁹
175 på en bunke hæfter med en oversigt over hvornår der
var undervisning. Hvorefter hun bøjede sit hoved
igen så meget, at det var helt klart at samtalen var
afsluttet. Jeg tog et hæfte, gik ud ad døren og tænkte:
Det gider jeg ikke studere.

180

Hvad der virkede tiltrækkende, var derimod at
Danmark havde fået et nyt universitet. Det var kun
et par år gammelt. Men det fyldte rigtigt meget i den
offentlige debat. Der blev strejket og demonstreret
på universitet og politikerne overvejede at lukke det.
185 Dér skete noget. Noget som jeg ikke vidste så meget
om, men som mindede om det der havde optaget mig
de sidste år. Det gav mig indtryk af, at dér var al den
politiske gejst, som jeg holdt så meget af. Så dér ville
jeg ind. Og det kom jeg.

190

Men det var ikke kun det politiske der drev mig. I
baggrunden spøjte også overvejelser jeg havde om
fremtiden. Jeg havde læst om en undersøgelse om
fremtidens arbejdsløshed blandt akademikere. Det
der især interesserede mig var, hvad man skulle stu-
195 dere for at være nogenlunde sikker på at få et arbejde
bagefter. Det viste sig at geografi var ret sikkert.

>>>

¹⁷ disk (sb) -en, -e, -ene: *Theke, Tresen*

¹⁸ skillevæg (sb) -gen, -ge, -gene: *Trennwand*

¹⁹ at pege (vb) -r, -ede, -t: at vise noget med en finger eller andet

>>>

På det nye universitet kaldte man uddannelserne for læreruddannelser. Lærer til gymnasiet. Men jeg havde intet ønske om at undervise i gymnasiet. Jeg syntes at årene på universitetet var så spændende, så dér ville jeg blive som lærer. Men prisen for at kunne det, havde jeg ikke rigtigt regnet ud. Det krævede jo, at jeg målrettet forberedte mig på hvad der var vigtigt, hvis det skulle lykkes. Den forberedelse havde jeg ikke tid til. Dels skulle jeg arbejde og dels skulle jeg lave politisk arbejde og dels skulle jeg tage mig af en datter, som jeg fik kort tid efter, at jeg startede på universitetet. Så hvis der skulle mad på bordet, blev jeg nødt til at gå gymnasievejen. Jeg var ude i noget praktik og praktisk uddannelse på gymnasier. Dér oplevede jeg så lige pludselig, at alle mine erfaringer med at organisere politisk arbejde, forberede politiske seminarer,

215 holde oplæg kunne bruges. Og i en årrække kom jeg med tiden også til at undervise på universitetet. Og så blev jeg pensioneret.

Når jeg tænker tilbage på denne udvikling, så er der tale om, at mange tilfældigheder spiller en kæmpe rolle for hvordan det hele flaskede²⁰ sig. Men når jeg ser tilbage, ser jeg også, at det var tilfældighederne, der sendte mig derhen, hvor jeg kom hen. At fx min mor sagde, at jeg igen skulle prøve at tage studentereksamen, er en tilfældighed – det kunne også have været min far, der havde taget telefonen og havde sagt noget helt andet. Men selv om det var tilfældigt, så var mors opfordring nødvendig. Ellers var jeg blevet sygeplejerske.

Og måske havde det også været fint nok.

²⁰at flaske sig (vb) -r, -de, -t: forløbe eller udvikle sig godt

11

Læs teksten en gang til og find fem eksempler på hvad du opfatter som vigtige steder i teksten.

12

Diskutér med din makker, om I begge synes at de steder, som I har fundet i opgave 11, er vigtige - og hvorfor/hvorfor ikke?

værktøjskasse 9

Jeg synes, at afsnittet, hvor han fortæller om sin barndom, er (u) vigtigt, fordi ...

Når han fortæller om ..., er afgørende / ligegyldigt, fordi ...

Det, der står på linje ..., var meget gribende / morsomt, fordi ...

13

a) Skriv med din makker et svar på hvad der menes med den sidste sætning: 'Og måske havde det også været fint nok'.

Jeg tror, at det betyder, at ...
Måske mener fortælleren, at ...

b) Læs jeres tekster op for hinanden i klassen og diskutér jeres idéer.

værktøjskasse 9

Jeg kan godt lide jeres idé, fordi ...

Jeg er ikke enig med jer i det, I skriver, fordi ...

Det var interessant, at I mener, at ...

Det kunne være interessant at høre, hvordan I er nået frem til jeres mening.

14

a) Diskutér i grupper et svar på tekstens overskrift:
Hvad taler for og hvad taler imod at det er tilfældighed der bestemmer hvad man ender med at arbejde med?

b) Lav i hver gruppe på en plakat en samtale mellem to-flere personer, som snakker om tekstens overskrift.

c) Plakaterne hænges op. Derefter går grupperne rundt til plakaterne. Hver gruppe sætter én post-it på plakaten hvor de

a. forklarer hvad de synes er særligt godt (fx varieret sprog / klart budskab / spændende layout / relevante illustrationer / gennemtænkt æstetik) ved den enkelte plakat og

b. forklarer konkret med eksempler fra plakaten hvorfor de synes det er godt.

d) Afslutningsvis mødes grupperne foran deres egen plakat og læser om alt det som de andre i klassen synes er lykkedes med plakaten.

15

Vælg én af de følgende opgaver:

a) Skriv en brugsanvisning med fem trin til et godt liv.

b) Lav en tegning af dit drømmejob. De andre skal gætte, hvad det er.

c) Præsenter et job i 10 sætninger. Sig fx hvad arbejdet består i, hvad man tjener, hvilken uddannelse man skal tage, ...

d) Forestil dig: Om 60 år skriver du et brev til dit barnebarn og fortæller ham / hende, hvad der er vigtigt i livet og arbejde.

16

I teksten "Der skete, hvad der måtte ske - eller bare tilfældighed?" ser en pensionist tilbage på det, der skete i hans liv.

Han skriver om oplevelser fra barndommen / ungdommen / før i livet, altså fra fortiden.

a) Markér alle verber i teksten, der står i **præteritum**. Læg dig i hængekøjen, hvis du har brug for hjælp.

b) Brug dine markeringer til at skrive de manglende former i tabellen øverst på næste side.

infinitiv	præteritum
at være	
at tænke	
	boede
at kunne	
at lave	
	ville
at opgive	
	tog
at betyde	
at gøre	
	bestod
at tjene	
at pege	
at blive	

- c) Fortæl om din barndom.
Brug præteritum.
Snak fx om hvor du boede, familie,
venner, hobbyer, lege, børnehaven /
skolen, yndlingsmad, ...

Da jeg var barn, ...
I min barndom ...
Når jeg tænker tilbage, kan jeg godt huske, at ...
Dengang jeg var lille, ...
Jeg husker, at ...
I børnehave ...

Sproglig hængeskøjte – Præteritum (datid)

På dansk bruger man præteritum til at fortælle noget om begivenheder i fortiden, der er afsluttet.
Der findes tre grupper verber:

1. verber, der ender på **-ede** at snakke → snakkede
2. verber, der ender på **-te** at spise → spiste
3. uregelmæssige verber

4

DER SKER EN MASSE

HVAD TÆNKER DU?

01

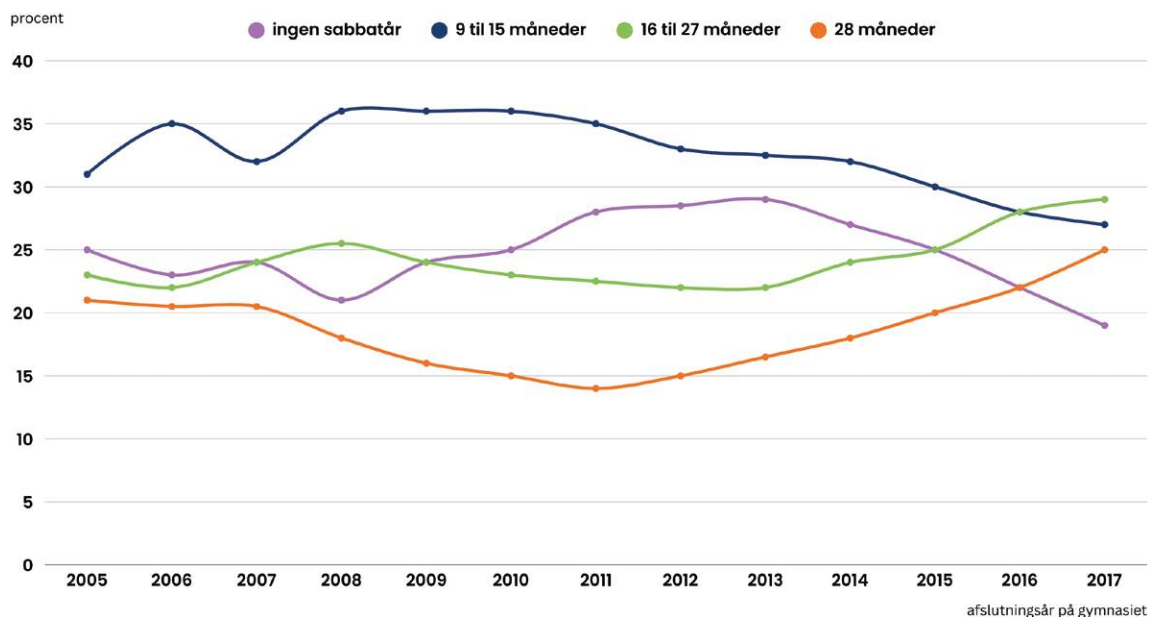
Et sabbatår er en pause fra studie eller arbejde, hvor man i stedet holder fri eller beskæftiger sig med noget andet.

a) Kig på infografikken på næste side og beskriv for hinanden, hvor mange der i Danmark tager et sabbatår efter gymnasiet.

værktøjskasse 5

Hvor almindeligt er det at studenter tager et sabbatår og hvor lang tid bruger de på det?

Kilde: Danmarks Statistik

b) Find lignende tal om tyske unge på internet og sammenlign.

værktøjskasse 5

og

værktøjskasse 7

02

Hvad kan man lave i et sabbatår?

a) Saml så mange forskellige muligheder, som du kan. Brug billederne som inspiration.

b) Kender du en person, der har taget et sabbatår? Fortæl, hvad hun / han lavede.

03

Ella vil gerne holde et års pause efter skolen og gøre lige hvad hun har lyst til.

Hun vil altså ikke starte på en uddannelse eller en læreplads.

a) Brainstorm i grupper i 5 minutter argumenter for og imod Ellas plan. Hvert gruppemedlem skriver på et stykke papir de 3 argumenter for og imod som han/hun synes er de bedste.

b) Alle på holdet går rundt i klassen og finder én eller flere makkere, som de ikke var i gruppe med og udveksler argumenter. Vælg og skriv ned på dit papir det bedste af de nye argumenter som du får af dine makkere.

c) Grupperne samles igen. Saml alle de nye forslag og diskutér, hvilke tre argumenter I nu synes er de vigtigste og hvorfor.

værktøjskasse 9

04

a) Læs teksten nedenfor og skriv svarene på følgende spørgsmål:

- Hvad menes der med at 'spilde tiden'?
- Hvad er et sabbatår?
- Hvorfor rejser de unge ud efter skoletiden?
- Hvor mange fordele ved at holde et sabbatår nævnes der i teksten?
- Hvorfor kritiserer nogle, ifølge teksten, at unge tager et sabbatår?

b) Sammenlign det som du og din makker har skrevet som svar på spørgsmålene a-e.

Sabbatår er bare rigtigt godt!

- Der er mange, der gerne vil have at unge er unge på en 'effektiv måde'. Det betyder, at de ikke må 'spilde tiden'. Og hvad tænkes der på, når der tales om at 'spilde tiden'? Der tænkes fx på når unge ikke går i gang med en uddannelse efter at have forladt skolen. Hvis de for eksempel i stedet for rejser rundt i verden for penge som de har tjent og sparet op. Sabbatår kaldes det populært - og det er populært blandt de unge. Men ikke blandt mange politikere.
- 10 Problemet er at kritikerne af de unges sabbatår glemmer, hvorfor de unge rejser ud. De unge rejser ud for at blive klogere på verden og blive klogere på sig selv. I mange år har skolen bestemt hvad de unge skal lave og hvornår. Gennem karaktersystem og mødepligt, har andre bestemt hvad de skulle gøre. De unge har ikke fået megen træning i selv at finde rundt i verden. Og finde ud af hvilken plads, som de kunne forestille sig at have i denne verden efter skoletiden.
- 20 Undersøgelser viser, at unge, der tager et sabbatår, ofte klarer sig bedre når de skal studere videre eller gå i lære. Fx har de unge, der fik de dårligste karakterer i skolen, meget lettere ved at gennemføre en uddannelse, når de har brugt et sabbatår eller to til at finde ud af hvad de vil. Det vil sige: Når de har fundet deres egne ben at stå på og gå med, inden de skal ud på 'livets landevej'. Og de, der fik gode karakterer, og som derfor kan vælge en masse forskellige uddannelser, bliver også klogere på hvad de vil.
- 30 Der er ingen der 'spilder tiden'. Der er tale om, at de unge afprøver hvor langt det, som de har lært i skolen, kan bruges til at blive klogere på hvordan man skal finde rundt ude i verden uden lærere og forældre der guider én. Og måske også bruger sabbat-tiden til at prøve forskellige småjobs og dermed bliver opmærksomme på hvad man skal huske at tænke over, når man skal planlægge sit fremtidige liv. Det er ikke tidsspilde - det er at stå i lære i livets skole. Dér får man ikke karakterer og eksamenspapirer, men man styrker sin personlige karakter og kvalificerer sin livsorientering.
- 45 Sådan et sabbatår kunne de voksne, der allerede arbejder og klager over deres work-life-balance, skam også have glæde af. Det ved sikkert en del af dem også udmærket. Så måske er kritikken af de 'ikke-effektive' unge i virkeligheden bare almindelig misundelse. Suk!

OG HVAD SÅ?

05

Tilføj de nye argumenter for og imod et sabbatår, der står i teksten, til jeres lister fra opgave 3.

06

Hvad siger du? Kan du forestille dig at tage et sabbatår?

værktøjskasse 8

- a) Tag stilling. Du må godt bruge argumenterne fra opgave 3 og 5. Øv dig i at snakke i mindst 2 minutter. Du kan forberede dig ved at samle stikord.

Jeg kan godt / ikke forestille mig et sabbatår, fordi ... (jeg gerne vil slappe af.)
 Jeg er ikke helt sikker, om ...
 Jeg synes, at ...
 Efter min mening ...
 Jeg vil gerne / hellere / helst ...

Jeg synes, det er godt, at ...
 Jeg tvivler på, at ...
 Der er både fordele og ulemper.
 På den ene side ... på den anden side ...
 Man kunne argumentere, at ..., men ...
 (alligevel (ikke))

- b) Gå sammen i en lille gruppe. Lyt til hinanden, mens I præsenterer det, som I har forberedt i a). Reager på det, de andre fortæller.

Jeg synes, at det var spændende / overraskende / ... , da du sagde, at ...
 Jeg er (u)enig i ...
 Kan du forklare, hvad du mener med ... ?

07

Vælg en af de følgende opgaver.

- a) Lav en spørgeskemaundersøgelse af hvad jeres holdkammerater mener om ideen om et sabbatår. Diskutér om I er overraskede over resultatet af spørgeskemaundersøgelsen og hvorfor (ikke)?

værktøjskasse 9

- b) Tegn et billede, der viser en situation i et sabbatår. Vis det til din makker. Han / hun skal beskrive billedet og gætte, hvad det er for en situation.

værktøjskasse 3

- c) Hvad tror du, at dine forældre vil sige til, at du vil tage et sabbatår? Lav din fars / mors monolog eller en dialog mellem dine forældre.

værktøjskasse 14

- d) Lav en podcast som henvender sig til unge mennesker og fortæller om sabbatår.

5

DEN DRESSEREDE UNGDOM

HVAD TÆNKER DU?

Info: MILITÆRNÆGTER

En militærnægter er en person, der ikke vil være soldat. Denne person skal i Danmark arbejde på en anden måde for samfundet i den samme periode som dem, der bliver soldater.

01

Læs dialogen på næste side.

a) Svar på spørgsmålene.

- 1) Hvorfor overvejer Sara at blive militærnægter?
- 2) Hvad mener Mads, man lærer i militæret?
- 3) Hvilken form for tjeneste foretrækker Sara?
- 4) Hvad synes Sara om værnepligt generelt?
- 5) Hvad bliver Mads og Sara enige om i sidste ende?

Mads: Har du fået dit indkaldelsesbrev? Jeg blev indkaldt til session i sidste måned.

Sara: Ja, jeg fik det også. Men jeg ved ikke, om jeg egentlig har lyst til at aftjene værnepligt. Jeg overvejer at blive militærnægter.

Mads: Militærnægter? Er det pga. din samvittighed?

Sara: Ja, delvist. Jeg føler, at jeg har en pligt til at gøre noget for samfundet, men jeg synes ikke nødvendigvis, det skal være i militæret. For mig handler det også om samvittighed og værdier.

Mads: Det kan jeg godt forstå. Men jeg mener, at værnepligten giver mening. Vi har alle et ansvar for at beskytte landet.

Sara: Jo, men ansvar kan jo også se anderledes ud. Militærnægtere hjælper fx ældre mennesker eller børn – det er også en slags pligt over for samfundet.

Mads: Helt sikkert. Men jeg tror, militæret giver en særlig oplevelse. Man lærer kammeratskab, disciplin og ansvar.

Sara: Ja, det siger mange. Men jeg tror ikke, jeg ville trives i kasernelivet. Jeg er ikke typen, der kan lide at blive råbt ad.

25 **Mads:** Haha, nej, det kan jeg godt forstå. Men efter basisuddannelsen bliver det vist mere afslappet.

30 **Sara:** Måske. Men min samvittighed siger mig også, at jeg hellere vil bruge min tid på noget mere socialt. Derfor overvejer jeg at nægte militærtjeneste.

35 **Mads:** Uanset hvad, så er det godt, at vi har valgmuligheder. Nogle vælger hæren, andre vælger noget andet – det vigtigste er, at man tager ansvar.

Sara: Det er jeg enig i. Jeg synes bare, at værnepligten burde være frivillig – det ville passe bedre til vores tid.

40 **Mads:** Måske. Men jeg glæder mig nu stadig. Jeg tror, det bliver en oplevelse for livet.

Sara: Det håber jeg også – uanset hvilken vej, vi vælger.

- b) Markér alle ord i dialogen, der har med værnepligt at gøre.
c) Læs ordene i kassen og slå deres betydning op, hvis du ikke kender den.

samvittighed værnepligt militærtjeneste død indkalde hær soldat
 ansvar samfund krig liv nægte forsvar beskytte fred lod

d) Indsæt passende begreber fra c).

- 1) I krig handler mange beslutninger om _____ og død.
- 2) Der hersker _____, når der ikke er krig eller uroligheder.
- 3) En person i hæren er ofte en _____.
- 4) _____ vigtigste opgave er at beskytte landet.
- 5) Militærtjeneste er en del af den danske _____.
- 6) Hver borger har et _____ for at bidrage positivt til samfundet.
- 7) Mange mennesker _____ at melde sig til militærtjeneste, fordi deres samvittighed ikke tillader det.
- 8) Der findes forskellige værnepligtssystemer. I nogle systemer trækker unge mennesker _____, der afgør, om de indkaldes.

02

Læs spørgsmålene nedenfor, tag 5 minutter til at tage stikord alene.

Snak så med en partner om dine tanker. Del til sidst det vigtigste fra jeres samtale i klassen. Brug ordene fra opgave 1 b) og c).

- a) Synes du at der skal være værnepligt for alle unge uanset køn? Hvorfor (ikke)?
- b) Hvis der var værnepligt, hvilke regler skulle der være for dem, der ikke ville gøre deres militærtjeneste?
- c) Hvad har du i din familie hørt af oplevelser om, hvordan det er at være soldat eller militærnægter?
- d) Hvad har du selv tænkt om dig og militærtjeneste?

03

Læs teksten nedenfor og svar på spørgsmålene.

- a) Hvad betyder det at være myndig ifølge teksten?
- b) Hvad er der nyt i Danmark siden 2025?
- c) Lav en liste over de forskellige ting, som Sofie skal igennem på 'Forsvarets dag'.
- d) Hvilke opgaver får man, når man nægter militærtjeneste?
- e) Hvad synes Sofie om at blive soldat?

04

- a) Find steder i kommentaren 'Atten år - og myndig?!' hvor du synes, at det er særligt klart, hvad der er pointen i kommentaren.
- b) Snak med din makker om hvilke steder I kan blive enige om, er de klareste.

værktøjskasse 9

Atten år – og myndig?!

Unge skal tage stilling til mange ting. Unge opdrages i skolen til frihed og til at blive selvstændige mennesker, der bliver modne nok til at træffe egne valg. Og det forklares igen og igen, at de på alle livets 5 områder skal tage ansvar for deres eget liv, tage en uddannelse, sørge for at klare sig selv: være myndige. Men på ét område beslutter samfundet somme tider, at alt det slet ikke gælder alligevel. Det hele bliver så annulleret. Samfundet bestemmer i stedet for, hvad 10 de unge skal og må.

Indtil 2025 var det kun unge danske mænd, der blev behandlet sådan. Men fra 2025 gjaldt det både unge 15 kvinder og unge mænd i Danmark. Og det handler om liv og død. Det handler om krig. For staten. Og det kaldes 'værnepligt' – det vil sige pligten til at beskytte staten.

Det hele starter for Sofie, når hun fylder 18 år. Så bliver hun indkaldt til en undersøgelse på 'Forsvarets dag'. Den skal alle unge komme til. Hvis hun ikke 20 kommer, skal hun betale en bøde på 1000 kr. Og hvis hun derefter alligevel ikke kommer, så kommer politiet og henter hende.

'Forsvarets dag' handler om at Sofie skal undersøges, så staten kan finde ud af, om den vil bruge hende som 25 soldat. Det betyder at hendes helbred skal undersøges. Hun skal også testes med prøver i 'dansk, matematik, logisk tænkning og figursammensætning'. Hvis staten siger, at Sofie er god nok til at blive sendt i krig, skal hun trække et lod med et nummer. Hvis Sofie trækker et højt nummer, betyder det at hun ikke vil blive indkaldt. Hvis hun trækker et lavt nummer, kommer hun måske ind som soldat. Det er afhængigt af hvor 30 mange, der melder sig frivilligt. De frivillige har første ret. Værnepligten er på 9-12 måneder afhængigt af i hvilken del af hæren Sofie vil ind i. 35

Sofie kan også sige, at hun ikke vil være soldat. Men det betyder ikke, at hun så bare kan fortsætte med sit liv, som det er. Hun skal i lige så lang tid, som de, der er soldater, afbryde sin uddannelse eller arbejde og blive 40 militærnægter. Det betyder, at hun skal arbejde som medhjælper i en børnehave, på et museum, plejehjem, efterskole eller bibliotek i den tid, hvor staten ellers mente, at hun skulle have været soldat.

>>>

45 Sofie vil ikke være soldat. Hun vil ikke forberede sig på krig, hun vil forberede sig på fred. Hvorfor skal hun enten være soldat eller lave noget arbejde som militærnægter; noget arbejde, som staten har opfundet til hende for at 'straffe hende'? Når det nu 50 betyder så meget for Sofie at arbejde for fred, hvorfor giver staten hende ikke lov til at gøre det?

Alle militærnægtere skal skrive under på, at det er imod deres samvittighed at øve sig i at føre krig.

Hvorfor ikke give dem mulighed for i 9-12 m

55 der sammen at gøre noget for at styrke freden? Er

det fordi vi har vænnet os så meget til at snakke om hvordan vi kan bekæmpe krig med mere krig, at vi helt har glemt, at det er meget vigtigere at forhindre krig? Den amerikanske filosof Abraham Kaplan sagde i 1960'erne: 'Giv en lille dreng en hammer, og han tror, at alt, hvad han møder på sin vej, er søm¹'. Har vi glemt, at der er andre muligheder end militærtræning og krig til at løse internationale konflikter på?

¹ søm (sb) -met, -, -mene: lille, spids metalpind med et fladt hoved, der bruges til at fastgøre noget med en hammer; *Nagel*

05

Snak med en partner.

- a) Tal om, hvad I synes "arbejde for fred" (l. 50) og "forberede sig på fred" (l. 46) kunne betyde.
b) Spekuler på, hvad der menes med citatet fra filosofen Abraham Kaplan (l. 60-61).

Jeg tror, at han mener, at ...
Måske handler det om ...
Ordet ... kunne stå for ...

- c) Diskutér argumenter for og imod kommentarens synspunkt om, at militærnægtere bliver 'straffet'.

værktøjskasse 9

OG HVAD SÅ?

06

Lav en liste over de vigtigste tyske hjemmesider om værnepligt og militærnægtere.

Skriv ud for hvert link, hvorfor I har valgt at henvise til netop dette link.

07

- a) Rejs jer op og stil jer langs en streg som I forestiller jer på gulvet fra den ene væg til den anden. Den ene væg udnævnes til at være FOR-væggen, den anden er IMOD-væggen. Når der bliver stillet et spørgsmål, skal de, der er FOR gå hen til FOR-væggen og de er IMOD gå hen til IMOD-væggen. Er man ikke helt enig med enten FOR eller IMOD, stiller man sig på stregen imellem de to yderpunkter, dér hvor man synes det passer bedst. Tag stilling til nedenstående holdninger - én holdning ad gangen - ved at stille dig et eller andet sted på linjen mellem FOR og IMOD.

1. Værnepligt er en god ting.
2. Hvis der er værnepligt, skal kvinder og mænd have samme pligter.
3. Unge skal kunne vælge imellem at øve sig enten i krig eller i fredsarbejde.
4. Den danske måde at udvælge værnepligtige på er retfærdig.
5. Det er i orden, at den danske stat bestemmer, hvad 18-årige skal gøre.

- b) Snak kort med din nabo på linjen om hvorfor I står der hvor I står.

- c) Diskutér forskellige holdninger i hele klassen.

værktøjskasse 8

6

UDELUKKET?

HVAD TÆNKER DU?

01

- a)** Overvej, hvilke faktorer der er afgørende for at én der gerne vil uddanne sig også får succes med det. Tænk også på erfaringer, som du, familiemedlemmer eller kammerater har gjort for at få succes. Lav en liste med de vigtigste faktorer.
- b)** Snak med en makker om jeres lister og bliv enige om de tre vigtigste faktorer. Skriv dem i en for klassen fælles (interaktiv) ordsky.

Jeg synes ... er meget vigtig(t/e) / ikke så vigtig(t/e), fordi ...
Jeg mener ... er endnu vigtigere, fordi ...
Hvorfor synes du, at ... er så afgørende?
Det mener jeg, fordi ...
Et eksempel på, hvor vigtig (t/e) er, er ...
Jeg er overbevist om, at ... spiller en stor rolle for en elevs succes, fordi ...
Jeg tvivler på, at ... er så væsentlig, fordi ...

- c)** Kig på ordskyen sammen og find ud af de faktorer, flertallet i klassen synes, er vigtigst. Kommentér så resultatet, som kan ses i ordskyen.

Jeg kan se, at mange siger, at ... er af stor betydning. Jeg er helt enig, fordi ...
Ordskyen viser, at mange her er enige om, at ... er afgørende.
Det kan jeg godt forstå, for jeg synes, at ...
... blev kun nævnt af få som én vigtig faktor for en elevs succes.
Det overrasker mig, for jeg mener, at ...

02 Forbind følgende begreber med deres definitioner.

motivation og nysgerrighed	1	a	→ Når der er faste rutiner, regler og hjælp fra familien. For eksempel faste tider til måltider, lektier og sengetid.
læringsstrategier	2	b	→ Hvor dygtig og engageret læreren er, og hvor godt et forhold læreren har til eleverne. En god relation betyder tillid og respekt og at elever inddrages i lærerens planlægning af undervisningen.
sociale og emotionelle færdigheder	3	c	→ Hvordan man har det fysisk og mentalt. Det handler om søvn, motion, kost, gode venskaber og et godt forhold til sin familie.
struktur og støtte i hjemmet	4	d	→ Når man oplever, at man kan lære og klare opgaver, også når det er svært.
lærerens kompetence og elev-lærer-relation	5	e	→ Hvordan stemningen er i klassen. Om der er ro, samarbejde mellem eleverne og mellem lærer og elever og respekt, så alle kan lære.
forældrenes uddannelsesniveau	6	f	→ Familiens økonomi og sociale situation. Det handler ikke kun om hvorvidt man har penge nok til fx klasserejser mm. men også om hvor tryk situationen er hjemme.
bopæl og lokalområde	7	g	→ Hvor lang uddannelse forældrene har. Det kan påvirke, hvordan de kan få støtte derhjemme.
socioøkonomisk baggrund	8	h	→ Stedet, hvor barnet bor – for eksempel by eller land, stor eller lille bolig, korte eller lange transportveje til skole, kulturelle tilbud og sportslige aktiviteter eller forretninger.
skolens ressourcer	9	i	→ Når man har lyst til at lære og gerne vil forstå nye ting. Man stiller spørgsmål og prøver at finde svar.
klassens læringsmiljø	10	j	→ Hvor mange materialer, lærere og hjælpemidler skolen har. For eksempel bøger, computere og støttepersoner.
selvtillid og tro på egne evner	11	k	→ De metoder eller måder, man bruger for at lære bedst. For eksempel at tage noter, øve sig, eller arbejde i grupper.
fysisk og mental sundhed	12	l	→ Evnen til at være sammen med andre, samarbejde, forstå følelser og oplever fælles veje til at løse konflikter på en god måde.

03 Se på følgende liste med aspekter, der er vigtige for en vellykket skolegang.

forældrenes engagement	motivation og nysgerrighed	venner og sociale netværk
sproglig udvikling og kommunikationsevner	lærerens kvalitet og relation til eleverne	
uddannelsessystemet	bopæl og lokalområde	læringsstrategier
fysisk og mental sundhed		sociale og emotionelle færdigheder
forældrenes uddannelsesniveau	socioøkonomisk baggrund	klassens læringsmiljø
samfundets holdning til uddannelse		selvtillid og tro på egne evner
støtte og struktur i hjemmet	skolens ressourcer	kulturel kapital (adgang til litteratur, kultur og oplevelser)

a) Inddel sammen med en partner aspekterne i følgende kategorier:

Indre faktorer (eleven selv)	Faktorer i det nære miljø (familie og skole)	Ydre faktorer (samfund, system miljø)
...

b) Vælg sammen de 10 faktorer, der er vigtigst for jer, og placér dem i en rangorden fra 1 (vigtigste faktor) til 10. I kan også inddrage jeres egne faktorer fra opgave 1.

c) Forbered sammen en kort præsentation, hvor I forklarer betydningen af de tre faktorer, der er vigtigst for jer. I skal fx forklare, hvorfor bestemte faktorer er så afgørende for elevens succes. Kom også med eksempler.

 værktøjskasse 7 og værktøjskasse 13

04 Vælg én af de følgende opgaver:

- a) Forestil dig, at du er i praktik på Flensborg Avis. Som en del af dit arbejde får du mulighed for at skrive en kommentar om dine erfaringer med det slesvig-holstenske skolesystem, hvor du går ind på positive og negative aspekter og kommer med forslag til forbedringer. Skriv kommentaren.
- b) Forestil dig, at du kunne komme i kontakt med dit 12-årige jeg. Skriv et brev til dig selv og giv dig tips til en god tid i skolen.
- c) Skriv et digt om en god og / eller en dårlig skole.
- d) Lav en kort tegneserie om en god eller dårlig dag i skolen.

HVAD HANDLER DET OM?

Følgende tekst er et uddrag fra Kristian Bang Foss' roman »Frank vender hjem«. Den handler om hovedpersonen Franks skole- og studietid.

05 Læs teksten og besvar følgende spørgsmål:

- a) Hvordan gik det for Frank på universitetet?
- b) Hvad handlede hans mareridt om?
- c) Hvilket fag studerede han?
- d) Hvorfor følte han sig som en indtrænger blandt sine medstuderende?
- e) Hvad troede han afslørede ham som en outsider?
- f) På hvilken måde adskilte Frank sig fra sine medstuderende?
- g) Hvordan klarede Frank de faglige krav?

Kristian Bang Foss (f. 1977):

dansk forfatter der i en række bøger med sort humor beskriver oplevelser i hverdagssituationer. Han har udgivet flere bøger og fået danske og internationale priser. 'Frank vender hjem' fra 2019 er Kristian Bang Foss' fjerde roman.

Foto: Sara Galbiati, Gyldendal Medie, 2023

FRANK VENDER HJEM - KRISTIAN BANG FOSS (2019)

Frank kom som den første i sin familie på universitet. Til forelæsningerne havde han ofte en følelse af, at han ikke hørte til, at han snart ville blive afsløret som et indtrængende fremmed-element. Nogen, der repræsenterede en højere instans, ville komme og prikke ham på skulderen og sige, at det desværre

5 var en fejl, han var blevet optaget, man måtte bede ham om at pakke sine ting sammen og forlade auditoriet¹. Han havde mareridt² om, at forelæseren³ pludselig ville pege ham ud oppe fra sit kateder⁴ og sige: - Og for øvrigt vil jeg gerne vide, hvad Rock Tages⁵ søn bestiller her?

Frank studerede litteraturvidenskab på KUA⁶. Blandt sine medstuderende, der lod til at have overtaget pladsen på universitetet fra deres forældre, følte han sig som en indtrænger.

- 10 En del markører⁷, oftest af meget håndgribelig art, kunne han tilegne sig: Hvor meget man fyldte i vinglasset og den slags, men så var der alligevel noget andet, noget dybereliggende i den måde, man talte sammen på, hvad man kunne tillade sig, og hvad man netop ikke kunne tillade sig, som han hele tiden fornemmede, lå uden for rækkevidde og afslørede ham som en udefrakommende. Det var så subtilt, at han ikke kunne sætte ord på, men han var overbevist om, at det eksisterede. Han var ikke
- 15 sikker på, at der nødvendigvis var en bevidst interesse fra nogen instanser i at opretholde det, men det var der bare, var gammelt som samfundet selv.

Det var en følelse af berettigelse, af at ens tilstedeværelse var naturlig og ønsket, som Frank fuldstændig manglede. På fine restauranter og hoteller frygtede han, selv om han iførte sig sit pæneste tøj og pudsede skoene, at blive vendt i døren, idet han prøvede at træde indenfor. På universitetet gjorde det

20 sig også gældende omkring alle hans skriftlige arbejder og mundtlige præstationer: Han følte, at han var en bedrager⁸, der kun mimerede det, de andre gjorde, uden at have forstået de dybereliggende sammenhænge. Ligegyldigt hvor meget han studerede, følte han, at det, han producerede, var sammenflickede falsknerier⁹, og at han i virkeligheden ikke havde fortjent sine høje karakterer.

© 2019 Gyldendal

¹ auditorium (sb) auditoriet, auditorier, auditorierne: stor sal der er indrettet til afholdelse af forelæsninger, foredrag m.m. fx på et universitet

² mareridt (sb) -et, -, -ene: meget ubehagelig drøm der indeholder skræmmende eller forfærdelige indtryk og synsbilleder

³ forelæser (sb) -en, -e, -ne: person der holder en eller flere forelæsninger på en uddannelsesinstitution

⁴ kateder (sb) -et, katedre: bord og stol som en underviser kan sidde eller stå ved mens han eller hun underviser

⁵ Rock Tage: Rock Tage er hovedpersonen Franks far. Efter en ulykke faldt han i koma. Da han vågnede, havde han fået hjerneskade. Han mistede sit arbejde og spillede fremover 'mere dårligt end godt guitar' i gågaden, hvor han opnåede trist berømmelse.

⁶ KUA: Københavns Universitet Amager

⁷ markør (sb) -en, -er, -erne: tegn, mærke eller fænomen der angiver eller tydeliggør noget; *Merkmal, Kennzeichen*

⁸ bedrager (sb) -en, -e, -ne: *Betrüger*

⁹ falskneri (sb) -et, -er, -erne: *Fälschung*

06

Sammenfat tekstens indhold.

værktøjskasse 4

07

Find steder i teksten, der viser, at Frank føler sig som en outsider.

08

Kig på de aspekter, der blev behandlet i opgave 1. til 3. igen

og diskuter med en partner, i hvilket omfang der er en sammenhæng mellem dem og den situation, som hovedpersonen Frank befinder sig i, som beskrives i teksten.

 værktøjskasse 9

Jeg ser (ikke) en sammenhæng, da teksten beskriver ...
 Jeg tror ikke, der er nogen reel sammenhæng, fordi teksten mere beskriver ...
 Frank er et godt eksempel på, at ...
 Franks situation viser, at ...
 Sammenlignet med sine klassekammerater føler Frank sig (ikke) ... Det viser, at ...
 Aspektet ... passer til teksten, fordi ...

09

Se på følgende citat og prøv at finde eksempler på, hvad man kan tillade sig i bestemte situationer, og hvad man ikke kan, eller hvordan man skal opføre sig i bestemte situationer. Sammenlign derefter dine eksempler med en makkers.

Eksempel fra teksten:

‘En del markører, oftest af meget håndgribelig art, kunne han tilegne sig: Hvor meget man fyldte i vinglasset og den slags, men så var der alligevel noget andet, noget dybereliggende i den måde, man talte sammen på, hvad man kunne tillade sig, og hvad man netop ikke kunne tillade sig, som han hele tiden fornemmede lå uden for rækkevidde og afslørede ham som en udefrakommende.’

Andre eksempler som inspiration:

1. forskellige måder at tale med skolekammerater og lærere/skoleleder
2. forskellige måder at omgås bedsteforældre og egne forældre
3. osv

10

Billedet på denne side er fra Lars Kramhøfts grafiske roman "Dagbog fra afgrunden" (2019).

a) Beskriv billedet.

værktøjskasse 3

b) Analysér, hvordan hovedpersonen fremstår som en outsider. Inddrag både teksten og billedet.

værktøjskasse 7

c) Tag stilling til teksten. Er det rigtigt, at livet er som et spil hvor man enten vinder eller taber?

værktøjskasse 8

d) Skriv historien om hovedpersonen. Hvorfor er han i denne situation? Hvordan føler han sig? Hvordan fortsætter historien?

e) Farvelæg billedet og forklar, hvorfor du netop har valgt de farver du har valgt.

Foto Sigrid Nygaard

Lars Kramhøft (f. 1984):

dansk forfatter og tegneserieskaber. Har skrevet flere grafiske romaner om aktuelle politiske og sociale problemer. Uddraget til højre for denne kasse er fra side 13 i 'Dagbog fra afgrunden' fra 2019. Bogen handler om en drengs oplevelser med modgang og håb i sin søgen efter identitet bl.a. som gymnasieelev.

Livet føles som et spil. Hvis man er med, kan man enten vinde eller tabe. Så er det bedre ikke at være med.

At være en outsider.

7

FRA JYLLAND TIL KØBENHAVN

HVAD TÆNKER DU?

01

**Hvilke danske regioner og byer kender du?
Snak med en partner.**

- Hvor har du allerede været i Danmark?
Beskriv dit indtryk.
- Hvor ville du gerne hen? Forklar hvorfor.

02

Kig på billederne.

Beskriv dem og sig, om du associerer dem med livet på landet eller livet i byen. Begrund dit valg.

værktøjskasse 3

Billedet med ..., minder mig om ..., fordi ...

Billedet nr. ... forbinder jeg med livet i byen / på landet, fordi ...
... findes kun i byen / på landet.

en traktor
en taxa
en hæveautomat
støj = larm
en bondegård
en kronhjort
en cyklist

03

a) Lav en liste over aspekter, som du synes er vigtige for at have det godt, dér hvor man bor.

b) Sammenlign jeres lister i klassen. Hvilke forskelle og ligheder er der?

04

Lyt til musikeren Mumles sang "Fra Jylland til København".

a) Læs ordene nedenunder. Mens du lytter, markér, hvilke ord du hører i sangen.

☐ fornavn	☐ nabo	☐ solnedgang
☐ kvinder	☐ liv	☐ landevej
☐ idé	☐ fest	☐ middagssolen
☐ bil	☐ efterår	☐ trafik
☐ solopgang	☐ far	☐ knallert
☐ tema	☐ frø	☐ psykopat
☐ skov	☐ jordbær	☐ hængekøje

b) Læs sangteksten på næste side og lav en liste over alle aspekter, der bliver nævnt i sangen om livet på landet og livet i byen. Angiv linjer. Markér evt. med to farver i teksten, hvor der bliver sunget om byen eller om landet.

c) Hvilke af de nævnte aspekter kender du derfra, hvor du bor? Snak sammen med en partner.

d) Supplér listen fra a) med andre aspekter, som efter jeres erfaringer karakteriserer livet på landet og livet i byen. Saml jeres idéer i klassen.

Mumle:

Julia Katherine Hansen, født 2003, er en dansk musiker og sanger, der synger under kunstnernavnet Mumle. Hun debuterede i 2023 og i 2024 blev hendes sang "Det modsatte" en af de mest spillede sange i Danmark.

Pressefoto Universal Music

FRA JYLLAND TIL KØBENHAVN - MUMLE (2024)

Tag mig hjem til hvor jeg kom fra
 Hvor alle folk er på fornavn
 Og busserne de strejker gang på gang
 Så man får lift¹ i en traktor

5 I stedet for at tage en taxa
 Min nabo kører os efter solnedgang

Føler mig lille her i staden²
 Midt på Lille Istedgade³
 Og med kø⁴ til hver hæveautomat

10 Med kanyleboksekaos⁵
 Hvor vi kvinder kigger bag os
 For at undgå enhver psykopat

**Hvis man tog provinsen, gav den mere af det meste
 Ku' du se mit liv i en ny version**

15 **Det her er storbystøj, ikke larm fra landevej
 Hver enkel del, jeg vil ønske du ku' se det
 Fra en bondegård til Vesterbro
 Både i morgensolen og som en natteravn
 Der' langt fra Jylland til København**

20 Svært at vænne sig til et rejsekort⁷
 Når man kørte bil da man var 12 år
 For markræs⁸ var en hellig tradition
 Og man kan se når det bli'r forår
 En cyklist eller en kronhjort

25 Alt bevæger sig ud i middagssol

Et andet liv her i staden
 Der' bare liv og glade dage
 Ikke en sjæl⁹ lægger mærk' til mit visit
 Ved ik' hvem der kommer bag os

30 To cyklister, kæmpe¹⁰ kaos
 Bli'r nok aldrig vant til storbyens trafik

refrain

Ik' som provinsen, gid jeg ku' vise det
 Mor, jeg har set hver eneste ting du talte om
 35 Der' langt fra Jylland til København

© 2024 Gehrmans Sverige, Hansen, Østergaard-Nielsen

¹ at få lift (fast udtryk): man får lov til at køre gratis med i en andens bil

² stad (sb) -en, stæder, stæderne: gammelt udtryk for by

³ Lille Istedgade: gade i Københavns bydel Vesterbro

⁴ kø (sb) -en, -er, -erne: mennesker, der venter i en række

⁵ kanyleboks (sb) -en, -e, -ene: små bokse, opsat fra kommunen, hvor man sikkert kan smide gamle sprøjter ud efter at de er blevet brugt til at tage stoffer

⁶ natteravn (sb) -en, -e, -ene: person der tit er vågen til langt ud på natten

⁷ rejsekort (sb) -et, -, -ene: indtil 2025 navnet på et kort, der blev brugt til automatisk betaling af offentlig transport

⁸ markræs (sb): man kører gamle og ikke-registrerede biler på en mark

⁹ sjæl (sb) -en, -e, -ene: Seele

¹⁰ kæmpe (adj): meget stor

05

a) Kig på den følgende liste af begreber. Hvilke ord beskriver bedst det syn som jeget i Mumles sang har på livet på landet / i byen. Begrund jeres valg.

realistisk	nostalgisk	pessimistisk	kritisk
rosenrødt	optimistisk	skræmmende	
negativt	positivt	længselsfuldt	...

b) Bliver det lyriske jeg boende i byen eller flytter det tilbage til landet? Hvad tror I? Diskutér.

OG HVAD SÅ?

06

Læs og lyt til denne tyske sang fra Provinz.

a) Parafasér de følgende udtryk på dansk.

1. der Rest der Bande (l. 3) _____
2. Angst haben, sich zu verlieren (l. 13) _____
3. keinen Bock haben (l. 17) _____
4. Späti (l. 18) _____
5. Tanke (l. 18) _____
6. Tunnelblick (l. 23) _____

b) Optag en talebesked, hvor du forklarer din danske ven på dansk, hvad sangen handler om og hvilken holdning til by- og landlivet der kommer til udtryk. Gå i grupper på tre eller fire, spil jeres talebeskeder for hinanden og snak om forskelle og ligheder.

c) Sammenlign sangen "Großstadt" med "Fra Jylland til København". Hvilke aspekter bliver der nævnt i begge sange? Er der forskelle?

Provinz:

Provinz er et tysk indie-pop-band, der består af tre fætre. Siden deres debut i 2019 skriver de sange om ungdommen, længsel og hjemstavn.

Foto: Marla Tabea Kaestle

GROSSSTADT - PROVINZ (2021)

- Fallen wir auf, fallen wir ein
Nimm mich mit am Ende, jeder gleich
Alle für einen, gegen den Rest der Bande
Letztes Geld und letzter Drink
- 5 Werdens je vermissen
Abgeholt, doch nie bestellt, nein
- Und wir, die Jungs, wir treiben um
Trinken zu vergessen
Rauchen, um uns zu erinnern, ja
- 10 Der Himmel war noch nie so klar
Hier gibt's kein' Club, nur eine Bar
- Ich will nicht in die Großstadt
Ich hab Angst, mich zu verlieren
Wir sind die gleichen Jungs von damals**
- 15 **Lieber bleib ich ewig hier
Nein, ich will nicht in die Großstadt
Ich hab kein' Bock mich zu verlieren
Brauch kein Späti, fahr zur Tanke
Wenn du mich suchst, dann bin ich hier, hier**
- 20 Wir fallen nicht auf, viel zu laut
Ich kann sonst so schlecht alleine sein
Ich bin dabei, gebe nach, bin high
Buntes Licht, Tunnelblick
Wir hab'n uns verändert, schau uns an
- 25 Wo hab'n wir denn was verpasst?
Sag, was gibt es da?
Was wir hier noch nicht verstehen, außer die Drogen
Eure Partys und die schlechte Musik, ja
- Der Himmel war noch nie so klar (noch nie so klar)
- 30 Hier gibt's kein' Club, nur eine Bar, ja
Die nächste Stadt 'ne Stunde Fahrt
Is' mir egal
- refrain**
- Nein, ich will nicht in die Großstadt
- 35 Denn ich hab Angst, mich zu verlieren
(ich hab Angst mich zu verlieren)
Wir sind die gleichen Jungs von damals
Lieber bleib ich ewig hier, hier, hier

© Sony Music Publishing (Germany) GmbH / Router 69 Edition / Palm Boat Music / BMG

07

Begge sange handler om at forlade livet på landet som ung voksen og om at flytte til byen.

Hvor kunne I forestille jer at bo efter at I er færdige med skolen? Hvorfor? Er jeres svar det samme, når I tænker på jeres liv om 20 / 40 / 60 år? Snak sammen.

08

Vælg en af de følgende opgaver.

a) Skriv selv en poetryslam, en sang eller et digt om livet på landet og livet i byen.

b) Skriv et kærlighedsbrev til din hjemby.

c) Planlæg en rejse til Danmark.

Hvor rejser du hen?

Hvad skal du lave dér?

Hvem rejser du sammen med?

Hvornår og hvordan rejser du?

...

d) Et kærestepar skal flytte.

En af dem vil gerne bo på landet,

den anden vil hellere bo i byen. Lav deres samtale som rollespil med forskellige argumenter og bliv enige om en løsning.

e) En københavnner flyttede til en lille landsby i Jylland for to uger siden. Beskriv de første indtryk og oplevelser i hans dagbogsnotat.

f) Tegn en karikatur, der tematiserer livet på landet og / eller i byen.

De andre skal beskrive og fortolke din karikatur.

g) Undersøg på nettet, hvor mange danskere og hvor mange tyskere der bor i byområder og på landet, og præsentér dine resultater for klassen.

MÆND SKAL - KVINDER SKAL ...

HVAD TÆNKER DU?

01

I skal lytte til tre sange.

Læs først deres titler (a-c) og saml idéer til hvad de kunne handle om.

- a) Når mænd græder
- b) Vrede kvinder
- c) Hvad skal man kalde én som mig?

at græde (vb) -r, græd, grædt: 😭
vred (adj) -t, -e: 😡

Når jeg læser titlen "... " tænker jeg på ...
Sangen handler måske om ...
Jeg kunne forestille mig, at ...

02

- a) Se på ordene nedenunder. Slå deres betydning op, hvis du ikke kender den. Prøv at finde en emoji, der passer til ordet eller tegn noget for at vise hvad det betyder.

en tåre, -r, -rne	at miste, -de, -t
tæsk, -ene	at gemme, -r, gemte, gemt
et låg, -, -ene	at drukne, -r, -de, -t
et skrig, -, -ene	at ødelægge, -r, -lagde, -lagt
vanvid, -det	at knuse, -r, -te, -t
had, -et	at skide på noget, -r, sked, skidt
lort, -et / lort -en, -e, -ene	snavset, -, -ede
en ving, -er, -erne	lige meget
en kliché, -er, -erne	almindelig, -t, -e
kærlighed, -en	

- b) Indsæt passende ord fra a) i sætningerne. Der kan være flere muligheder.

- 1) Da han så filmen, løb der _____ ned af hans kinder.
- 2) Han var bange og prøvede at _____ sig.
- 3) Det gjorde så ondt, at alle i huset kunne høre _____.
- 4) De måtte gøre rent, fordi alt var _____.
- 5) Nogle gange føles livet som _____ – alt går galt på én gang.
- 6) Det er _____, hvad andre siger – jeg gør det på min måde.
- 7) Han var så vred, at han næsten _____ alt omkring sig.
- 8) Det er _____, at alle danskere spiser hotdogs og softice.
- 9) Hun drømte, at hun havde _____ og kunne flyve væk fra problemerne.

Færdig? Skriv selv en sætning. Din nabo skal indsætte et af ordene fra a).

- c) Vælg en af de følgende opgaver. Brug mindst 8 af ordene fra a). Du må gerne overdrive.

- 1) Skriv et dagbogsnotat om en rigtig dårlig dag.

- 2) Lav en dialog mellem en trist person, der har brug for hjælp og en anden person, der prøver at hjælpe.

HVAD HANDLER DET OM?

Del klassen i to hold: Det ene hold arbejder videre med sangen "Når mænd græder" (s. 68), det andet med "Vrede kvinder" (s. 69).

Pressefoto Tobias Rahim

Tobias Rahim:

Tobias Rahim (f. 1989), dansk/kurdisk musiker, er blandt 2020'ernes mest spillede danske kunstnere, vandt i 2022 Danmarks Radios 'P3 prisen' for meget lovende kunstner og var i 2024 nomineret som en af årets fem uundgåelige musikere.

NÅR MÆND GRÆDER - TOBIAS RAHIM (2022)

De vil ha¹ mænd i uniform
Selvom det' en _____
Bag uniformen er der PTSD²
Maskuline _____ har vi lært at _____ væk

5 Lige siden skolegården
De kalder bare på endnu flere _____
Tag dig nu sammen, yeah
Mand dig selv op
Læg _____ på det hele

10 Behold dine _____ i din krop
I et lille hus på landet
Eller mørkegrå blok
Bag gardiner, der gør, så selv solen gi'r op

For når mænd, de græder

15 **Er det en altid i en flask'**
I en streg³, i en joint, i en pille eller
En blanding af alting
Ingen _____, bare _____
Når mænd, de græder

20 **Med øjnene i stilhed**
_____ indeni, indtil blikket siger intet
Ikk' had på din far
Bar' gi' ham _____
Og lær ham at græde, yeah

25 **Lær ham at græde**

For mænd, de græder
Vi græder, vi græder
Vi græder ogs⁴

Ja, mænd, de græder

30 **Vi græder, vi græder**
Vi græder ogs'
Hey daddy, jeg har issues⁵
Jeg ved, det ikk'⁶ er din skyld
Det' livet and I miss you

35 Som om giften lever videre i mig
Jeg har lyst til at gøre alt det _____
Som der _____ dig
Hva' ska'⁷ jeg gøre med mine _____
Når de hober sig op⁸?

40 Hva' ska' jeg sige til mor?
Hun spør⁹ om det går godt
Går på svarer, ta'r¹⁰ ud på en bar
Gør ligesom far, ja

refrain

45 Mira, papa, yo te amo
Desde lo más profundo de mi corazón, te amo¹¹
Med alle vores fejl
Alle de drømme, du har haft
Alle de knuste drømme

50 Alle dæmonerne, du har skulle danse med
Og jeg ka'¹² godt se igennem det
Og jeg fucking elsker dig
Og jeg elsker din far
Jeg elsker mænd alle mændene før før ham

55 For jeg ved, min far har prøvet

© 2022 Eriksen, Nordsø, Hal Leonhard, Brøndlund, Laursen

¹ = have

² PTSD (forkortelse): posttraumatisk stresssyndrom - psykisk tilstand (fx angst, hjælpeløshed, depression, koncentrationsbesvær og søvnløshed) som skyldes en forsinket psykisk reaktion efter en slem oplevelse

³ at have en streg på (fast udtryk): lettere alkoholrus. Kan også være slang for kokain, der beskriver hvordan kokainpulver serveres som en streg på en flad overflade hvorfra det sniffes gennem næsen.

⁴ = også

⁵ et issue (sb) -s: et væsentligt problem, som man skal tage alvorligt

⁶ = ikke

⁷ = hvad skal

⁸ at hobe sig op (fast udtryk): at samle sig til en masse, ofte ubehagelige ting

⁹ = spørger

¹⁰ = tager

¹¹ = spansk: se far, jeg elsker dig fra det mest dybe af mit hjerte, elsker dig

¹² = kan

03

Når mænd græder - Tobias Rahim (2022)

a) Lyt til sangen for første gang. Snak sammen med en makker om hvad I forstod sangen handler om. Passer det til jeres idéer fra opgave 01?

b) Lyt en anden gang, læs teksten og find i opgave 02 de ord, der mangler i teksten på venstre side. Indsæt dem.

c) Hvilke forventninger til **mænd** beskrives der i sangen? Hvor kommer de fra? Læs sangteksten grundigt og notér stikord.

værktøjskasse 7

d) Hvilket budskab har sangen? Hvorfor er det (ikke) vigtigt? Diskutér med en makker.

værktøjskasse 9

03

Vrede kvinder - Angående mig (2020)

a) Lyt til sangen en første gang. Snak sammen med en makker om hvad I forstod sangen handler om. Passer det til jeres idéer fra opgave 01?

b) Lyt en anden gang, læs teksten og find i opgave 02 de ord, der mangler i teksten nedenfor. Indsæt dem.

c) Hvilke forventninger til **kvinder** beskrives der i sangen? Hvor kommer de fra? Læs sangteksten grundigt og notér stikord.

værktøjskasse 7

d) Hvilket budskab har sangen? Hvorfor er det vigtigt? Diskutér med en makker.

værktøjskasse 9

VREDE KVINDER - ANGÅENDE MIG (2020)

Du sagde til mig, der er noget over vrede kvinder
Jeg ved ikk¹³, hva¹⁴ det er, jeg ved bare, det forsvinder

Du har alt for røde kinder og alt for ru¹⁵ hænder

Jeg ka' ikk' li¹⁶, når kvinder de minder om mænd, og

5 **Jeg tror ikke længer¹⁷, jeg tænder på dig¹⁸ som før (2x)**

Så tror jeg, det¹⁹ bedst, at du forsvinder

Pakker dine ting og finder de kvinder

Med lyserøde _____, før jeg ta'r²⁰ det til mig

Ændrer alt og ingenting og ingen vinder

10 Er det så'n²¹, du vil se mig?

Du har fundet et kort, som du har bundet mig fast til

Kørt i tre timer, lagt mig ud foran en lastbil

Kysset²² mig godnat på min kind

For det' for _____ med en mund, der ikke holder noget, _____ ind²³

15 Jeg ku²⁴ _____ det hele, spænd' din sele op²⁵

Mens vi kører 180 mod et fuldt stop

Du sagde til mig, der er noget over vrede kvinder

Jeg ved ikk', hva' det er, jeg ved bare, det forsvinder

refrain 3x

20 Du har alt for røde kinder og alt for ru hænder

Jeg ka' ikk' li', når kvinder de minder om mænd,

Jeg tror ikke længer', jeg tænder på dig (på dig)

- 13 = ikke
- 14 = hvad
- 15 ru (adj) -, -: rau
- 16 = kan ikke lide
- 17 = længere
- 18 at tænde på nogen (fast udtryk):
at blive seksuelt ophidset
- 19 = det er
- 20 = tager
- 21 = sådan
- 22 = kyskede
- 23 = inde
- 24 = kunne
- 25 at spænde selen op (fast udtryk):
den Anschnallgurt festmachen

Foto Angående Mig

Angående mig:

Angående mig er kunstnernavnet for singer-songwriteren Laura Lilholt Andersen (f. 1998). Hendes sange handler ofte om kønsidentitet, opvækst og samfundskritik.

04

Arbejd nu sammen i hele klassen igen.

Find en person, der ikke havde den samme sang som du havde.

a) Fortæl hinanden, hvilke forventninger til **mænd** og **kvinder** der bliver beskrevet i jeres sang.

b) Diskutér: Synes I, at det er i orden / at det passer, at samfundet stiller de forventninger, som bliver kritiseret i sangene?

værktøjskasse 9

c) Hvilke andre forventninger føler du at samfundet / familien / venner / lærere / ... har til dig på grund af dit køn²⁶? Tænk alene, snak sammen med en partner og i klassen.

²⁶ køn (sb) -net, -, nene: *Geschlecht*

05

Lyt til sangen "Hvad skal man kalde én som mig?".

a) Snak med en partner om jeres første indtryk af sangen.

Jeg kunne forstå, at ...

Jeg tror, det handler om ...

Stemningen i sangen er positiv / negativ / ...

Jeg'et i sangen lyder vred / ked af det / glad / trist / skuffet / fortvivlet / begejstret / ...

b) Læs teksten og find en linje, som du godt kan lide. Forklar, hvorfor du kan lide den.

Jeg kan godt lide linje ..., fordi ...

Linje ... minder mig om ...

Linje ... er meget poetisk / rørende / dyb / håbefuldt / desillusioneret / ..., fordi ...

c) Hvad adskiller denne sangtekst fra "Når mænd græder" og "Vrede kvinder"? Hvilke forventninger kritiseres der her? Diskutér.

værktøjskasse 9

HVAD SKAL MAN KALDE ÉN SOM MIG?

- FREJA KIRK (2024)

Jeg har tænkt så meget
Men ikk' fundet noget svar
På hvem jeg er
Eller hvem, jeg bli'r²⁷

- 5 For jeg vil leve i en krop
Der føles som min
Så jeg siger farvel
Til en del af mig selv

Det er tid til at lægge mig ind

- 10 Og luk²⁸ mine øjne
Så la' os snak²⁹, når jeg vågner igen
Lidt mer³⁰ som mig

**Selv hvis jeg prøvede, ville jeg aldrig ku' pas' ind
Mand eller kvinde - ved ikk', hva' ska' jeg tast' ind³¹**

- 15 **Lige meget, hva' jeg vælger, føles det som om, jeg mister en halvdel
Hva' ska' man kald' én
Kald' én som mig?**

Jeg bli'r aldrig almindelig
For det findes jo ikk'

- 20 Der³² titusinde farver
I alt hva' jeg kender

Jeg ser solen gå ned over broen
Jeg³³ på vej hjem
Som om at alting det³⁴ faldet til ro

- 25 Nu' jeg lidt mer' mig selv

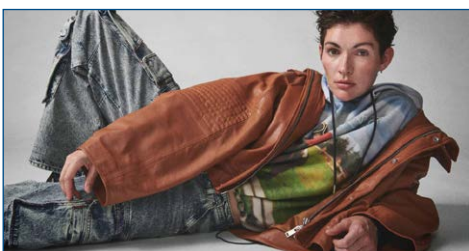
refrain

Lige meget, hva' jeg vælger, føles det som om, jeg mister en halvdel
Hva' ska' man kald' én
Kald' én som mig?

- ²⁷ = bliver
²⁸ = lukke
²⁹ = lad os snakke
³⁰ = mere
³¹ at taste ind (vb) -r, -de, -t:
eintippen
³² = der er
³³ = jeg er
³⁴ = det er

© 2024 Freja Kirk, Morgendagen

Pressefoto Freja Kirk

Freja Kirk:

Freja Kirk (f. 1987) er en dansk sanger og sangskriver, der blev kendt i 2012 i tv-konkurrencen "The Voice". Hendes musik er ofte ærlig, direkte og handler om personlige emner.

06

Nogle gange forventer samfundet, bestemte mennesker, systemer eller man selv, at man SKAL se ud som, være som, føle sig som, klæde sig som én der tilhører en bestemt gruppe.

- Find eksempler.
- Er det nødvendigt eller begrænsende at tænke i kasser? Diskutér.
- Kender I fra jer selv eller fra andre til hvordan det føles ikke rigtig at passe ind i én af disse kasser? Snak sammen med en makker.

07

Kender du andre sange på tysk, engelsk eller et andet sprog, der handler om kønsidentitet? Fortæl på dansk, hvad de handler om.

08

1974 blev der skrevet et digt, der hedder "Mænd skal - kvinder skal" og det handler om kønsroller.

- Her er nogle adjektiver fra digtet. Hvilke adjektiver tror du, at der dengang blev associeret med mænd og hvilke med kvinder? Sæt streger og forklar din beslutning.

mænd	stærk klog sexet engageret slank sportstrænet beskyttende
kvinder	langbenet huslig dygtig til at lave mad blond arbejdsom muskuløs

- Hvordan associerer du adjektiverne set med nutidens øjne? Brug en anden farve til at sætte streger. Forklar din beslutning.

c) Læs digtet og lav en liste over ord, som du ikke kender. Slå dem op i en ordbog.

MÆND SKAL – KVINDER SKAL - JANNE HEJGAARD (1974)

MÆND SKAL	KVINDER SKAL
være store og stærke	25 være små og spinkle
være alvorlige og flittige	være rene og nydelige
5 passe deres arbejde	være huslige
forsørge deres familie	være smarte
ikke være forfængelige	være med på moden
have en dyb stemme	30 være blonde
have hår på brystet	være velskabte
være sportstrænede	være slanke og smidige
10 være kloge	være spændende
være drengede	være naturlige
være potente	35 være sexede
være engagerede	være opmærksomme
være følsomme	være moderlige
15 være beskyttende	være blide
være ridderlige	være kærlige
være arbejdsomme	40 være kønne
være selvstændige	være nemme
være rare	være rørende
20 have firkantede kæber	være langbenede
være muskuløse	være bløde
være fingernemme	45 være dygtige til at lave mad
være trofaste	være trofaste

© 1974 Janne Hejgaard

d) Notér, hvilke stereotyper du også finder i sangene "Når mænd græder" og "Vrede kvinder". Angiv linjenummer.

e) Digtet blev skrevet for ca. 50 år siden. Find forskelle og ligheder mellem stereotyper dengang og i dag.

Tidligere var ... - I dag er ...
Dengang mente man, at ... - I dag mener man, at ...
Sammenlignet med dengang / i dag ...
Kønsrollerne har (ikke) ændret sig, fordi ...
Det er meget det samme dengang og nu, fx ...

09

Nu er I instruktører.

Vælg en af de tre sange og lav et storyboard³⁵ til en passende musikvideo.

Hvis I har tid, optag videoen. Forklar jeres idéer til hinanden og begrund jeres beslutninger.

³⁵ storyboard (sb) -et, -s, -ene: serie af tegninger, ofte med dialog eller stikord, der angiver hvilke optagelser der skal indgå i en filmproduktion

9

MELLEM GRÆNSE OG GRÆNSELØSHED

HVAD TÆNKER DU?

01

- a) Se på udtrykkene nedenunder, sortér dem i kategorier og giv dem en overskrift. Forklar, hvorfor du har valgt overskriften.

grænse (-n, -r, -rne)

at overfalde (-r, -faldt, -faldet)

krig (-en, -e, -ene)

at udbryde (-r, -brød, -brudt)

at forandre sig (-r, -de, -t)

område (-et, -er, -erne)

at tjene (-r, tjente, tjent) penge

at opstå (-r, -stod, -stået)

regering (-en, -er, -erne)

at vænne (-r, -de, -t) sig til noget

at være født

at skuffe (-r, -de, -t)

at opvokse (-r, -de, -t)

at leve (-r, -de, -t) i fred

at uddanne (-r, -de, -t) sig

at stemme (-r, stemte, stemt) på noget

folkeafstemning (-en, -er, -erne)

forvirret (-, -ede)

at flytte (-r, -de, -t)

- b) Brug ordene fra a) til at svare på mindst to af spørgsmålene nedenunder.

- Hvad betyder det for dig at føle dig hjemme?
- Hvad er dine planer for de næste 5 år?
- Hvad synes du om at vokse op i det land eller de lande hvor du er opvokset?
- Hvad ved du om dine oldeforældres liv?
- Hvordan havde du det, da du først startede i skolen?

02

- a) Undersøg hvilke regler der gælder for, at man kan blive tysk eller dansk statsborger.
b) Undersøg hvad der er bedst: at være statsløs eller at være statsborger.

03

Diskutér de følgende udsagn med en partner.

- a) Sprog er en vigtig del af min identitet.
b) Man kan godt være "halvt dansk og halvt tysk".
c) Man kan selv vælge, i hvilket land man føler sig hjemme.

 værktøjskasse 9

04

Hvad ved du om den dansk-tyske historie?

- a) Notér alt, som du kan huske, i en mindmap.
b) Sammenlign jeres mindmaps og markér steder, hvor I er usikre, uenige eller hvor I vil vide mere.
c) Saml jeres resultater fra a) og b) i klassen.
d) Find flere informationer om den dansk-tyske historie på internettet og tilføj dem til jeres mindmaps.

05

Hvad ved du om det danske mindretal?

- a) Lav en liste over det danske mindretals institutioner og organisationer i Tyskland.
b) Sammenlign din liste med en partners liste.
c) Find flere institutioner og organisationer på internettet og find ud af, hvad de laver.
d) Vælg en af institutionerne eller organisationerne og præsentér den for klassen. Find en passende præsentationsform.

06

Læs teksten "Når andre bestemmer hvor du hører hjemme".

- Notér informationer om August, Johanna, Carl, Friederike og Heinrich.
- Lav en tidslinje over alle historiske informationer, der bliver nævnt i teksten.
- Forklar Heinrichs, Friederikes, Augusts og børnebørnenes reaktion på folkeafstemningens resultat.

NÅR ANDRE BESTEMMER HVOR DU HØRER HJEMME

August boede i Tønder, der ligger i den sydlige del af Danmark. Han var i 1862 16 år gammel, var konfirmeret og skulle ud og tjene penge. For det, som hans mor Johanna kunne tjene ved at sy, var
5 ikke nok. Familien levede først og fremmest af en lille gård, som Johanna stod for sammen med sin mand Carl.

August var i skolen blevet undervist på dansk. Den danske regering ville have, at al undervisning skulle
10 foregå på dansk. Alligevel havde August også haft lærere, der underviste på tysk, for der var ikke mange lærere omkring Tønder, der kunne dansk.

Det hele blev vendt på hovedet i 1864. Da udbrød der krig mellem Danmark og Tyskland. Familien var
15 bange for på gården at blive overfaldet af soldater og at dyrene blev hugget¹. Krigen endte med, at Tyskland vandt og at grænsen mellem Danmark og Tyskland blev flyttet. Og dermed var Tønder ikke længere dansk, men var blevet en del af Tyskland.

20 Årene gik, og August overtog gården fra sin far. August blev gift og fik også børn. Da den ældste datter Friederike kom i skole i Tønder i 1881 kunne August mærke, at meget var forandret. Nu lærte eleverne kun tysk. Det krævede den tyske
25 regering.

I 1914 startede 1. Verdenskrig. I 1920 – efter 1. Verdenskrig – blev det aftalt, at grænsen mellem Danmark og Tyskland igen skulle flyttes. Hvor den skulle ligge, blev besluttet ved en folkeafstemning
30 i 1920.. Friederike sad i stuen med sin mand Heinrich og deres tre halvvoxsne børn. August var der også. De snakkede om, hvad de skulle stemme på ved folkeafstemningen. Friederike og Heinrich havde levet hele deres liv i Tyskland og snakkede
35 mest tysk. August var vokset op i Danmark, dengang Tønder var dansk. Og hans far, Carl, havde altid sagt: "I stedet for al den ufred, hvorfor kan vi ikke bare få lov til at leve i fred og snakke det vi har lyst til?"

40 Det endte med at Heinrich stemte for at Tønder skulle forblive i Tyskland, mens August stemte for at Tønder skulle blive dansk. Friederike stemte ikke. For det måtte kvinder ikke. Men hun var mest enig med sin farfar.

45 Der kom en ny grænse. Tønder kom til at ligge nord for grænsen. Friederike og Heinrich og deres børn kom altså til at bo i Danmark. Friederike og August syntes det var ok. Heinrich var skuffet.

Børnebørnene var mest forvirret: var de nu danskere eller tyskere? To af dem blev aktive i det tyske mindretal, hvor de sammen med andre, der havde stemt for, at Tønder skulle forblive tysk, lavede en mindretalsforening for tyskere i Danmark.

¹ at hugge (vb) -r, -de, -t: at tage væk, at stjæle

07

Læs teksten "Det danske mindretal og studentereksamen".

- a) Notér informationer om Marie, Leon og deres familie.
- b) Forklar Leons og Maries forældres beslutning om at sende deres børn på en dansk skole.
- c) Forklar, hvorfor der eksisterer danske skoler i Tyskland og tyske skoler i Danmark.

DET DANSKE MINDRETAL OG STUDENTEREKSAMEN

Maries far er født og opvokset i Flensborg. Maries mor er født i Danmark, men flyttede til Harreslev i Tyskland, da hun flyttede sammen med Maries far.

Leons far og mor er begge født og opvokset i Tyskland. De har i en del år boet i Flensborg.

Marie går i en af de danske skoler i Flensborg. Hun taler tysk med sin far og dansk med sin mor. Og forældrene synes det er fint, at hun går i dansk skole.

- 10 De danske skoler er lavet til det danske mindretal i Slesvig. De opstod efter resultatet af folkeafstemningen om grænsen mellem Danmark og Tyskland i 1920. Folkeafstemningen betød, at der opstod et dansk mindretal på den tyske side af grænsen.
- 15 Mindretallet organiserede derefter, sammen med den slesvig-holstenske regering i Kiel, at der blev oprettet skoler for familier der ønskede at deres børn blev undervist på dansk. Sådanne skoler er der i dag ca 50 af i Slesvig-Holsten. Dér undervises på dansk i alle fag. Eleverne har også timer i tysk. For det er jo i Tyskland de bor.

Marie går i gymnasiet og har en klassekammerat, der hedder Leon. De går nemlig begge på det ene af de to danske gymnasier i Slesvig-Holsten. Der er to danske gymnasier: ét i byen Slesvig og ét i Flensborg. Leon og Marie går i gymnasiet på Duborg-Skolen, som ligger i Flensborg.

Leons forældre er født og opvokset i Tyskland. De kommer begge fra Köln, men flyttede til Flensborg, fordi de fik arbejde dér. Leons far har flere gange som barn været på sommerferie i Danmark. Og

begge forældre vil gerne have, at børnene får noget ud af, at de bor i et område, hvor der både er kontakt til folk, der snakker tysk og dansk. Derfor besluttede de sig for at sende Leon først i dansk vuggestue, så i dansk børnehave og skole og nu i dansk gymnasium.

For Leon og Marie er det ikke helt det samme at gå på en dansk skole. Det skyldes, at da Leons forældre ikke kan så meget dansk, så kan han heller ikke få meget hjælp til sit skolearbejde. For Marie er det lidt anderledes. Hun har en dansktalende mor, der både forstår alt hvad der står i Maries skolebøger og som meget let kan snakke med, når der skal snakkes med lærerne om hvordan Marie har det i gymnasiet.

Efter gymnasiet skal Leon og Marie overveje, hvad de vil uddanne sig til videre. Da de i mange år har vænnet sig til at få undervisning på dansk, så føler de egentlig, at det er det rareste. Derfor overvejer de begge efter studentereksamen at tage til Danmark for at videreuddanne sig. De kan også vælge en tysk uddannelse, fordi deres studentereksamen på én gang både er en dansk og en tysk eksamen. Det er det specielle ved studentereksamen fra ét af det danske mindretals to gymnasier. Derudover har der i mange år været den fordel ved at uddanne sig i Danmark, at støtten til studerende i Danmark har været bedre end den man kunne få i Tyskland. Så der kan både være økonomiske og sproglige grunde til at Leon og Marie vælger at studere videre i Danmark.

08

a) Analysér, hvor og hvordan der i teksterne er tale om identitet. Angiv med linjetal hvilke udsnit af teksten du har valgt.

værktøjskasse 7

b) Snak med en partner om hvorfor du mener, at de udsnit du har valgt har noget med identitet at gøre.

I linje ... står der, "...". Det betyder, at ...
Det, der står i linje ... har med identitet at gøre, fordi ...

09

Vælg en af personerne nedenunder og et passende tidspunkt på tidslinjen fra opgave 6b). Skriv hvad de mon har skrevet i deres dagbog på det tidspunkt på tidslinjen, som du har valgt.

værktøjskasse 12

August

Johanna

Carl

Friederike

Heinrich

Friederike og Heinrichs børn

10

Lyt til interviewet med Mie og Chiara.

Brug QR-koden i begyndelse af bogen til at finde den rigtige lydfil.

a) Notér informationer om Mie og Chiara i tabellen.

	Mie	Chiara
Hvor gammel er hun?		
Hvilket sprog taler hun med sin mor?		
Hvilket sprog taler hun med sin far?		
På hvilken skole går hun?		

b) Forklar, hvad elevambassadører er.

c) Indsæt de manglende informationer i sætningerne.

- 1) De fortæller, at eleverne med hinanden mest taler _____, men at der også er nogle elever, der kun taler _____.
- 2) Med lærerne taler de kun _____.
- 3) Det specielle blandt tosprogede elever er, at man godt kan _____ danske og tyske ord, fordi _____.
- 4) Når andre elever kun taler tysk derhjemme, _____.

11

a) Find på internettet informationer om andre mindretal i Slesvig-Holsten eller Europa. Hvilke rettigheder og udfordringer har de? Hvilke forskelle er der på det danske mindretal i Tyskland og det tyske mindretal i Danmark?

b) Læs nedenunder citatet fra en dansk udenrigsministers tale. Forklar, hvad han mener, der er så specielt ved situationen om det danske og tyske mindretal.

Danmarks udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen den 25.5.2025 i en tale om den dansk-tyske grænses store betydning:

“Lars Løkke Rasmussen understregede i sin tale vigtigheden i det eksempel på fred og sameksistens, som både det danske og det tyske mindretal udviser. Han kaldte det et inspirerende pejlemærke², som ville kunne bruges som et lysende eksempel på tværs af klodens grænsekonflikter.

- Hvis alle i verden gjorde og levede, som man gør her i mindretallene, så ville kloden være et bedre sted at leve, sagde Lars Løkke Rasmussen.”

Kilde: Mathias Ingemann, Flensborg Avis d. 25. maj 2025.

² øpejlemærke (sb) -t, -r, -rne: Orientierungspunkt

MØDESTEDSOPGAVER

I dette hæfte har du arbejdet med forskellige emner, der beskæftiger unge mennesker: hverdag og skoleverdenen, spørgsmål om fremtid, uddannelse, sabbatår og job og forskellige aspekter, der udgør et menneskes identitet, som køn og herkomst.

I de følgende projektopgaver skal I **samle jeres viden, tage stilling og arbejde kreativt.**

Mødestedsopgaverne løses enten i jeres egen klasse eller som et projekt hvor I mødes med en klasse fra den anden side af grænsen og i fællesskab løser opgaven.

I arbejder i grupper og skaber **et fælles kreativt produkt**, som præsenterer jeres perspektiv på temaet "forbandede ungdom". Produktet kan fx være følgende:

- en (digital) plakat
- en film (dokumentar, stop motion, kort film / video til sociale medier, ...)
- et teaterstykke eller performance
- en social media post eller video
- en podcast eller podcast-serie
- poetry slam, et digt eller en sang
- en artikel, et blogindlæg eller en website
- interviews, interview artikel, video interview
- en udstilling eller plakatserie
- ...

Arbejde med en dansk partnerklasse

Hvis I arbejder sammen med en partnerklasse:

- I arbejder i **blandede skolegrupper**
- I må bruge **både dansk og tysk**
- Produkterne skal være **tosprogede**
- Samarbejdet kan foregå **digitalt**

01

Projekt opgave A: VORES GENERATION

Opgave: Undersøg, hvad der er karakteristisk for jeres generation.

Sådan gør I:

1. Find på internettet kendetegn, der typisk udgør jeres generation (generation z / alpha). Diskutér, hvilke kendetegn, I synes, der passer.
2. Supplér listen med flere vigtige kendetegn. Følgende spørgsmål kan hjælpe:
 - I hvilken verden og hverdag lever I?
 - Hvad er vigtigt for jer?
 - Hvordan opfører I jer typisk?
 - Hvilke udfordringer står I overfor? Er der løsninger?
 - Hvordan forestiller I jer fremtiden?
3. Vælg et passende kreativt produkt for at præsentere jeres idéer.
4. Præsenter jeres produkter i klassen. Diskutér (grænseoverskridende) ligheder og forskelle.

02 Projekt opgave B: IDENTITETS-UDSTILLING

Opgave: Lav en interaktiv udstilling om identitet

Sådan gør I:

1. Saml i klassen aspekter, der kan forme og være vigtige for en persons identitet, fx familie, køn, tøjstil,
2. Del klassen i grupper, der hver vælger ét aspekt. Aspektets facetter skal præsenteres i en station med en udstilling for klassen. Brug evt. søgning på internettet som inspiration.
 - Hver gruppe udarbejder et passende kreativt produkt om deres aspekt.
 - Find noget, der involverer tilskuerne interaktivt i jeres station (fx et diskussionsspørgsmål, en quiz, ...).
3. Gennemfør udstillingen: Halvdelen af klassen bliver ved stationerne, de andre går rundt. Skift roller, når alle har været ved hver station. Husk at gennemføre den del, der involverer tilskuerne.

03 Projekt opgave C: FREMTIDSPERSPEKTIVER

Opgave: Lav en fremtidsmesse og find passende idéer til planer efter skolen.

Sådan gør I:

1. Snak i jeres gruppe om de planer, som I allerede har for jeres fremtid. Saml dem på en liste. Supplér listen med andre idéer (egne idéer, recherche på internettet, spørg andre i klassen eller i skolen, ...).
2. Vælg en idé fra jeres liste og lav en detaljeret præsentation af fremtidsplanen, som på en messe. Undersøg forskellige muligheder, konkrete eksempler og argumenter for og imod denne fremtidsplan. Find en passende præsentationsform.
3. Præsenter jeres idéer i en gallery walk i klassen.
4. Hver for sig: vælg én idé, som du synes var mest overbevisende for dig personligt. Overvej, hvilke argumenter der overbeviste dig.
5. Fortæl hinanden i jeres gruppe om jeres valg.

04 Projekt opgave D: INTERVIEWS OM SKOLETIDEN

Opgave: Mig, mine forældre og skolen. Vis på en selvvalgt præsentationsform, hvordan børn og unge har oplevet deres skoletid i de sidste 70 år.

Sådan gør I:

1. Fortæl hinanden hvordan I ville have det, hvis I gik i en skole som den der bliver beskrevet i afsnit 'Magt og magtesløshed' (s. 22-33).
2. Hvad har I hørt jeres forældre, bedsteforældre eller andre voksne fortælle om deres oplevelser i skolen.
3. Forbered i fællesskab et interview med mindst 10 spørgsmål, således at hver elev i gruppen interviewer mindst én voksen/forælder (på det sprog vedkommende helst vil bruge), hvor der bliver spurgt om hvordan den voksne oplevede sin skoletid. Ideer til spørgsmål kan I bl.a. hente i det, I hørte under pkt. 1 og 2. Derudover kan I også inddrage forfatteren Hans Scherfigs fortælling i afsnit 2 om skolen i (meget) gamle dage til at få ideer til, hvad I vil spørge om.
4. Gennemfør interviewene.
5. Fortæl hinanden på dansk om hvad forældrene/den voksne svarede på de 10 spørgsmål og diskutér om der er punkter hvor svarene hos de forskellige, der er blevet interviewet, ligner hinanden og hvor der er forskelle.
6. Diskutér hvilke svar der overraskede jer mest og mindst – og hvorfor.
7. Lav et passende kreativt produkt til at præsentere jeres ideer, og overvej, hvordan I bedst kan formidle og omsætte jeres viden i dette produkt.

FORFATTERPORTRÆTTER

Autorin und Autoren für die Themenhefte zum Nachbarsprachenunterricht Dänisch:

Alessa Johannsen, Lehrerin für Dänisch und Französisch am Gymnasium (TSS Husum) und Studienleiterin für Dänisch. Führt regelmäßig verschiedene internationale Austauschprojekte mit Schülerinnen und Schülern durch.

Morten Meisner hat an der Duborg-Schule in Flensburg Geschichte, Geografie und Wirtschaft/Politik unterrichtet und an der Syddansk Universitet Gymnasialpædagogik. Er hat sich mit interkulturellen Themen befasst, unter anderem im Zusammenhang mit dem Buch „Interkulturel didaktik“ von T. Brøndum, P. Hobel und M. Meisner, Verlag Frydenlund (2020). Er hat sich auch im Rahmen von interkulturellen Studienreisen mit Schülerbegegnungen von Sønderborg bis Beijing beschäftigt.

Jens Schemschat, Landesfachberater und Studienleiter für Dänisch am IQSH; Lehrer für Dänisch, Englisch und Darstellendes Spiel zunächst an einem Gymnasium (FPS) in Niebüll und dann an einer Gemeinschaftsschule mit Oberstufe (KTS) in Flensburg. Dort in zahlreichen Erasmus+- und Austauschprojekten engagiert.

Autorinnen für das Themenheft zum Nachbarsprachenunterricht Deutsch:

Julia Feller unterrichtet in den Deutschstudiengängen an der Universität Aarhus und am VIA University College in Dänemark und hat zuvor Deutsch am Gymnasium unterrichtet. Sie verfügt über langjährige Erfahrung im interkulturellen Unterricht sowie in der Entwicklung didaktischer Materialien. Darüber hinaus ist sie an deutsch-dänischen Projekten sowohl im Bereich der Kultur- und Literaturvermittlung als auch an der Schnittstelle zwischen Bildung und Wirtschaft beteiligt.

Anke Heier, Dr., unterrichtet als Dozentin an der Universität Aarhus unter anderem Sprachwissenschaft und Sprachkompetenz, Kultur und gesellschaftliche Verhältnisse sowie interkulturelle Kommunikation. Sie ist an der Ausbildung der zukünftigen Lehrkräfte, Übersetzerinnen und Übersetzer und Kommunikationsprofis beteiligt. Auf der Grundlage ihrer Forschung hat sie digitales Unterrichtsmaterial für Gymnasien und Universitäten sowie Leitfäden zu Kulturbegegnungen, interkultureller Zusammenarbeit und interkulturellem Lernen im dänisch-deutschen Kontext erstellt.

Koordination:

Anja Peist, Projektkoordinatorin mit langjähriger Erfahrung in der deutsch-dänischen Zusammenarbeit als Sprach-, Kultur- und administrative Mitarbeiterin für die Region Sønderjylland-Schleswig sowie Aabenraa Kommune.

Dank an...

... alle, die uns mit wertvollem Input für die Materialien geholfen haben.

... Philipp Baunsgaard Koll, Bitten Posselt Langhede, Kisna Sheikh Dona, Florian Schuhmann, Katharina König, Ingwer Jensen, Stefan Klindworth, Carolin Hinrichs für die Mitwirkung an Begegnungen.

... allen Schülerinnen und Schülern und Anna Tams, die uns bei der Erstellung von Interviews unterstützt haben.

... das IQSH für die Rolle als Leadpartner im Projekt.

... den Bürgerprojektefonds, Interreg Deutschland-Danmark und das Regionskontor & Infocenter der Region Sønderjylland-Schleswig für die finanzielle und ideelle Unterstützung.

Vi takker...

...alle forfattere, kunstnere, fotografer, forlag, pladeselskaber og øvrige rettighedshavere for venlig tilladelse til at gengive tekster, billeder og musik i denne publikation og i den digitale udgave. Hvis vi trods vores bestræbelser har krænket nogen rettigheder, vil vi gerne kontaktes med henblik på at rette fejlen i kommende oplag.

LITTERATURLISTE

Angående Mig: "Vrede kvinder". Copyright © 2020 Laura Lilholt Andersen

Foss, Kristian Bang (2019): *Frank vender hjem*. Copyright © 2019 Gyldendal

Hejgaard, Janne (1974): *Kønsroller*. Copyright © 1974 Janne Hejgaard

Kirk, Freja: "Hvad skal man kalde én som mig?" Copyright © 2024 Freja Kirk, Morgendagen

Kramhøft, Lars (2019): *Dagbog fra afgrunden*. Copyright © 2019 Gyldendal

Mumle: "Fra Jylland til København". Copyright © 2024 Gehrman's Sverige, Hansen, Østergaard-Nielsen

Provinz: "Großstadt". Musik & Text: Vincent Waizenegger, Tim Tautorat. Copyright © 2021 Rooter 69 Edition, Sony Music Publishing (Germany) GmbH, Palm Boat Music, BMG

Mit freundlicher Genehmigung der Router 69 Edition, Sony Music Publishing (Germany) GmbH, Palm Boat Music, BMG.

Rahim, Tobias: "Når mænd græder". Copyright © 2022 Eriksen, Nordsø, Hal Leonhard, Brøndlund, Laursen

Scherfig, Hans (1940): *Det forsømte forår*. Copyright © 1940 Gyldendal

BILDNACHWEISE

- 01 Titel obere Reihe v.l.n.r.
Augusto - stock.adobe.com
Alp Peker - stock.adobe.com
syhin_stas - stock.adobe.com
Titel untere Reihe v.l.n.r.
Vasily Makarov - stock.adobe.com
VicPhoto - stock.adobe.com
Maria Vitkovska - stock.adobe.com
- 04 nanskyblack - stock.adobe.com
- 05 Firefly AI
- 08 linke Spalte v.o.n.u.
Made with Google AI
syhin_stas - stock.adobe.com
leszekglasner - stock.adobe.com
mittlere Spalte v.o.n.u.
Naufal - stock.adobe.com
Made with Google AI
Made with Google AI
rechte Spalte v.o.n.u.
contrastwerkstatt - stock.adobe.com
Alp Peker - stock.adobe.com
- 09 syhin_stas - stock.adobe.com
- 10 Aischa links, rechts:
AURA - stock.adobe.com
SystemDirect - stock.adobe.com
Ella links, rechts:
J. GALIÑANES STOCK - stock.adobe.com
lordn - stock.adobe.com
- 11 Alma links, rechtes:
Wool World - stock.adobe.com
forenna - stock.adobe.com
William rechts:
Olena Rudo - stock.adobe.com
- 12 Noa links, rechts:
Nur - stock.adobe.com
Helena GARCIA - stock.adobe.com
Malik links, rechts:
Wolfilser - stock.adobe.com
New Africa - stock.adobe.com
- 19 obere Reihe v.l.n.r.
liderina - stock.adobe.com
Drobot Dean - stock.adobe.com
untere Reihe v.l.n.r.
Strelciuc - stock.adobe.com
Viktoriia - stock.adobe.com
JackF - stock.adobe.com
- 22 Bundi - stock.adobe.com
- 23 Nana - stock.adobe.com
- 27 sebastien montier - stock.adobe.com
- 31 2 Portraits: KI generiert
- 34 obere Spalte
contrastwerkstatt - stock.adobe.com
mittlere Spalte v.l.n.r.
JenkoAtaman - stock.adobe.com
ALLAI - stock.adobe.com
untere Spalte v.l.n.r.
juefraphoto - stock.adobe.com
tutye - stock.adobe.com
- 44 Vasily Makarov - stock.adobe.com
- 45 Reihe v.l.n.r.
Meow Creations - stock.adobe.com
Mary - stock.adobe.com
Alice M - stock.adobe.com
- 48 VicPhoto - stock.adobe.com
- 52 Firefly AI
- 53 Twopictures - stock.adobe.com
- 60 Svitlana - stock.adobe.com
- 61 Abb. 1: Aaron & Wera - stock.adobe.com
Abb. 2: Firefly AI
Abb. 3: Halfpoint - stock.adobe.com
Abb. 4: hedgehog94 - stock.adobe.com
Abb. 5: masud - stock.adobe.com
Abb. 6: Dina - stock.adobe.com
Abb. 7: David.Sch - stock.adobe.com
Abb. 8: Ekaterina Belova - stock.adobe.com
- 63 C.Castilla - stock.adobe.com
- 66 Alp Peker - stock.adobe.com
- 74 ochikosan - stock.adobe.com
- 79 Augusto - stock.adobe.com
- 80 Gustavo - stock.adobe.com
- 83 OneClic - stock.adobe.com
- Auf verschiedenen Seiten - Papier-Abrisskante:
Mariquita vector - stock.adobe.com

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

